

ANUL 71
SERIA II
NUMARUL 1033

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

JOI 12 OCT. 1967

16 PAG. 25 BANI

A 70-A ANIVERSARE A REVISTEI

ALBINA

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ A AȘEZĂMINTELOR CULTURALE

Există în viața noastră culturală aniversări la care trecerea în revistă pe care o prilejuiesc înseamnă, de fapt, parcurgerea unei etape din istoria culturii românești. O astfel de aniversare de prestigiu o constituie împlinirea a 70 de ani de la înființarea revistei **Albina**.

Apărută într-o epocă marcată prin strămintările țărănești care au caracterizat sfârșitul secolului al XIX-lea, strămintări ce aveau să culmineze cu marea răscoală de la 1907 — revista, înființată din inițiativa lui Spiru Haret, la 5 octombrie 1897, își propunea să se adreseze țărănimii într-o limbă înțeleasă de aceasta, spre cultivarea minții și a inimii ei. Noua publicație venea, de altfel, să acopere lipsa unei tipărituri cu caracter enciclopedic, de popularizare, atât de necesară în acel moment.

Prin crearea revistei se realiza atunci, în pragul noului veac, dezideratul unor oameni luminați, care doreau cu însuflețire ridicarea culturii a țărănimii din țara noastră. Tocmai de aceea, încă de la primele numere, în paginile ei se întinsec semnăturile lui George Coșbuc, Spiridon Popescu, A. D. Xenopol, Titu Maiorescu, Gr. Tocilescu, Dem. Laurian, Petre Dulfu și alții, care arătau astfel, odată cu mult sentimentele nobile pe care le nutrea intelectualitatea noastră înaintată pentru oropsita țărănimie.

Faptul că încă din primul an, revista a avut 10 000 de abonați dovedește oportunitatea apariției sale ca și setea de cultură a celor cărora le era adresată. Interesul evident de care s-a bucurat **Albina** în rindul populației sătești este demonstrat și de faptul că — în ciuda unor condiții vitrege — revista a apărut doar cu două întreruperi, creîndu-și o adevărată tradiție.

În anii noștri, de înflorire a vieții spirituale românești, sub soarele binefăcător al socialismului, **Albina**, beneficiind de îndrumarea și sprijinul partidului, statului, devine un puternic focar de cultură, cu adevărat o foaie enciclopedică pentru minte și inimă, fiecare cuvânt fiind un îndemn adresat populației sătești de a lupta pentru înfăptuirea politicii partidului, pentru ridicarea satului nostru românesc, a agriculturii în țară. Chiar din primele zile de putere populară, se întinsec în paginile revistei numele unor oameni de cultură, scriitori de frunte ca Mihail Sadoveanu, Gala Galaction, Eusebiu Camilari, Alexandru Cazaban, Cezar Petrescu și mulți alții.

An de an **Albina** și-a lărgit aria tematică, oglindind — ca un iscusit cronicar — procesul de dezvoltare economică și socială a României noi, militând pentru îmbogățirea universului spiritual al celor ce muncesc pe ogoarele patriei. Răspunzând permanent sarcinilor politice, economice și culturale de mare actualitate, revista a contribuit și contribuie la mobilizarea țărănimii — prin reportaje, articole, poezii, povestiri și schițe, sfaturi practice și îndrumări pentru activitatea căminelor culturale — pentru un trai mai bun, mai luminos, mai civilizat.

În pas cu viața, cu mersul mereu înainte al țării pe drumul desăvîrșirii construirii socialismului, **Albina** a consemnat și oglindit în paginile ei momentele majore ale noii istorii a României — înfăptuirea reformei agrare, naționalizarea mijloacelor de producție, primul plan de stat, cooperativizarea agriculturii, victoria definitivă a socialismului la oraș și în sate. Ea tratează — pe înțelesul oamenilor muncii de la sate — problemele economice fundamentale ale agriculturii noastre socialiste, ale modernizării ei, agricultură care este chemată să pună în valoare imensele sale rezerve.

Revista a considerat ca un tîm de cinste sarcina de a contribui la educația patriotică a cititorilor, în coloanele ei fiind prezente articole și reportaje care marchează evenimentele cruciale din istoria țării, paginile de glorie ale luptei poporului nostru pentru libertate națională și socială.

Este demnă de subliniat preocuparea **Albinei** pentru explicarea științifică a fenomenelor naturii, pentru popularizarea marilor taceri ale științei contemporane. Inițiativa de a publica săptămînal o pagină de știință popularizată a contribuit, fără doar și poate, la înlăturarea din conștiința oamenilor de la sate a vederilor înapoiate, la dezvoltarea concepției lor științifice despre lume și viață.

Tezaurul artei noastre populare și-a găsit de asemenea un loc de seamă în paginile revistei prin publicarea culegerilor de folclor, nu odată adunate de cititori; totodată au fost larg răspândite portretele celor mai cunoscuți creatori populari, menite să polarizeze în jurul lor pe tinerii talentați, care vor duce generației de mîine, mai departe, — peste ani — făclia artei populare.

În sfîrșit, merită reliefată atenția pe care o acordă revista vieții culturale a satului, îndrumări așezămintelor culturale sătești, popularizării experienței unităților culturale fruntașe — fiind prin aceasta un ghid practic valoros pentru cei care organizează acțiuni pe acest tărîm.

Neîndoielnic, revista nu și-ar fi putut îndeplini scopurile sale, dacă n-ar fi dispus de colaboratori de prestigiu din toate domeniile, oameni de cultură și artă, redactori competenți, la care se adaugă mîile de corespondenți din înseși rîndurile cititorilor.

Harnica **Albină** — care nu și-a dezmințit simbolul titlului de pe frontispiciu — a purtat, prin rîndurile sale tipărite, lumina în casa și sufletul a trei generații, de la robii pămîntului de altădată, la stăpîni acestuia din zilele noastre.

La 70 de ani de neobosită activitate urăm revistei **Albina** să-și continue nobila și prețioasă tradiție mulți și încărcăți ani de succese pe gîla rodnică a culturii românești!

ION MORARU

vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă

CU PRILEJUL ÎMPLINIRII A 70 DE ANI DE LA APARIȚIA PRIMULUI NUMĂR AL REVISTEI ALBINA, COLECTIVUL REDACȚIONAL MULȚUMEȘTE CITITORILOR, COLABORATORILOR ȘI CORESPONDENȚILOR CARE NE-AU AJUTAT DE-A LUNGUL ANILOR ÎN ACTIVITATEA NOASTRĂ

ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR PLENAREI C. C. AL P. C. R.

În zilele de 5 și 6 octombrie 1967 a avut loc ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Plenara a dezbătut și aprobat în unanimitate directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, precum și principiile de bază ale îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a României și ale sistematizării localităților rurale. Plenara a hotărât ca aceste documente să fie supuse, după o largă dezbateră publică, aprobării Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român.

Plenara a dezbătut și aprobat în unanimitate propunerile cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare, de premiere și de normare a muncii. Plenara a hotărât ca în cursul ani-

lor 1968—1969 să se continue acțiunea de majorare a salariilor, începută în 1967 prin creșterea salariilor mici, astfel încât ea să cuprindă toate categoriile de salariați. Aceasta va contribui la îndeplinirea sarcinii puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. cu privire la creșterea salariului real cu circa 25 la sută în 1970 față de 1965. Aplicarea măsurilor de îmbunătățire a sistemului de salarizare se va face experimental și eșalonat pe ramuri, astfel încât în 1970 să se generalizeze în întreaga economie.

Plenara a dezbătut și aprobat în unanimitate propunerile cu privire la dezvoltarea construcțiilor de locuințe, îmbunătățirea administrării și întreținerii fondului locativ și noul regim al chirilor. Aceste propuneri vor fi supuse dezbaterii publice.

Plenara a adoptat în unanimitate

hotărârea cu privire la convocarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român.

În cadrul dezbaterilor din plenară au luat cuvântul tovarășii: Florian Dănilache, Gheorghe Călin, Ion Cotoș, Teodor Haș, Nicolae Agachi, Gheorghe Petrescu, Miu Dobrescu, Nicolae Vereș, Mihai Roșianu, Gheorghe Vasilichi, Constantin Pirvulescu, Valter Roman, Barbu Zaharescu, Ion Cosma, Tudor Ionescu, Dumitru Turcuș, Emil Drăgănescu, Alexandru Sencovici, Alexandru Codarcea, Nicolae Bădescu, Dumitru Bejan, Vasile Malinschi, Bujor Almășan, Constantin Scarlat, Dumitru Petrescu, Mihai Levente, Gheorghe Stoica, Ion Turcu, Iosif Uglar, Simion Bughici, Emanoil Florescu, Petre Lupu, Manea Mănescu, Dumitru Coliu.

În încheierea lucrărilor plenarei a vorbit tovarășul Nicolae Ceaușescu.

HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA CONVOCAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, întrunit în ședința plenară din 5—6 octombrie 1967, hotărăște:

Convocarea la data de 6 decembrie 1967 a Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, cu următoarea ordine de zi.

1. Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării econo-

miei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României.

2. Principiile de bază ale îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a României și ale sistematizării localităților rurale.

În vederea alegerii de delegați pentru Conferința Națională s-a stabilit norma de reprezentare: un delegat la 1500

membri de partid, luându-se ca bază efectivul partidului la data de 1 octombrie 1967. La conferință vor participa cu drept de vot membrii și membrii supleanți ai Comitetului Central și ai Comisiei Centrale de Revizie.

Delegații pentru Conferința Națională vor fi aleși în conferințe ale organizațiilor regionale de partid, care vor avea loc în cursul lunii noiembrie 1967.

GURA DE RAI

meni crăpați. Așa au plecat de pe lume sutele noastre de lingurari, covătarăi sau crescători de pline. Când a dat grîul în lapte, generația mea a năvălit în lanuri și s-a îndulcit. Dar grîul crud, grîul de lapte s-a apucat

Dezvoltarea îl împingea în sus, îl obliga, îl forma. Trișca suna ascuțit pe buză și plinea căpăta personalitate în miinile satului. Așa îmi explic de ce copiii de-o seamă cu mine erau luți, foarte grăbiți. Păreau că se mută undeva. Nu mai aveau în ei acel dulce sentimentalism moldovenesc, acel calm prelungit pînă la înțelegere și molcom, ci se grăbeau l Părăseau brutal pădurea și casa și intrau fermi în școală, în zgomot, în fum de motorină și zvicniri de motoare. Se întorceau călări pe mașini și începeau să destupe, să trezească pămîntul acrit de război și moarte, începeau să gonească timiditatea și acea elogiată, pînă la idilism, pudoare din ochii și firea noastră a moldovenilor din nord. Nu mai erau țărani chiar atît de duioși, chiar atît de fermecători cum și i-ar fi dorit cutare sau cutare sensibilitate coborîtă de undeva de la etajul 7 sau 8. Ei erau țepeni și săraci, vroiau să-și urce case și să-și facă școli și drumuri, vroiau să iasă din noroaiie și să aibă lumină. Știau hore și balade dar nu mai vroiau să le crape picioarele de frig și gura de foame. Trei sau patru sute de hectare pline cu case și suflete ieșeau afară, în lume, în aer, intrau în socialism cu uneltele cele noi, cu fiil lor care creștea întruna. Totul porni să se desfășoare epic: și munca, și lanurile, și drumurile, și țelurile lor.

... Dincolo de Botoșani, la cîțiva kilometri cum mergi spre Hirleu, comuna Coșula inundată de cîmp și codru leși cu oamenii ei, ca toate comunele sub arcurile de triumf ale socialismului. Am alergat prin lanurile uriașe ale satului, lanuri unice în amploarea lor, am lăcrimat singur de bucurie cînd am văzut, după 2000 de ani, lumină electrică pe ulițele noastre. Piatră și lemn, lumină și apă, îmbrățișări și gînduri, cîntec sănătos și înțelepciune, duioșie și apăsare, ironie și mîngiere, entuziasm și încredere — toate sînt la temelia marelui meu sat pe care-l cînt cu măsură și cîntec. Gura noastră de rai este una din minunile țării...

ION CRÎNGULEANU

Intotdeauna m-am știut să vorbesc despre satul natal. Uneori, credeam că-i cel mai grozav sat de pe lume, pentru că acolo am învățat să mînc și să tac, acolo am învățat cum se moare sau cum se plinge. Și tot acolo am învățat că singurul om care nu poate fi înlocuit cu nimeni pe lume este mama din care mi-am făcut o religie. Ștefan cel Mare și Mihai Eminescu dimpreună cu Gruia lui Novac au rămas miturile mele încă de la cinci ani; zeii sau fiii de dumnezeu erau atunci pentru mine și tot așa mi-au rămas: frumos de imaginat și greu de înțeles. Cînd eram copil mama mi-a spus că tot ce e sfînt nu se poate înțelege. Rămîneam fascinat cînd ziceam „Ce te legini codrule / Fără ploaie, fără vînt / Cu crengile la pămînt?” și mă îndrăgosteam de tauri și de cai, de basme pe care le descopeream în vechernie sau colindul de iarnă. Satul poartă un nume ciudat — Coșula și nu se știe de unde vine; se spun tot

felul de legende despre începuturile lui. Oamenii nu sînt foarte buni la suflor; mai curînd aspri, și nu uită nimic. Dacă vorbesc prea frumos despre ceva și se înșeală apoi, le pare rău și pe urmă tac. Se bucură greu de ceva și tresar cînd tună prima dată primăvara. Neamurile noastre au murit de mai multe ori de cînd mă știu eu pe lume: prima dată a venit războiul, apoi tifosul și în cele din urmă foamea. Războiul și tifosul erau buimaci, nebuni, capricioși și fărădelege. Nu înțelegea nimeni ce vor și cît vor. Ucidău bulucuri de oameni pe unde-i apucau. Dar foamea a fost lucidă, rea și clinică. Știai precis că vei muri. Să știi că vei muri de foame, e ceva infemal, e o disperare fără margini, o nebunie. Inspăimîntat pînă la a te apuca de crime, mîncăi totul: vite și ierburi, rădăcini de salcîm fierte, coji de ulm uscate, și mai ales iarba... Te umflai de ștevie fiartă și crăpați. În toate părțile erau, noaptea și ziua, oa-

și el să-i ucidă pe copii; prima dată am înțeles că și plinea poate ucide. În jurul acestor tragedii se ridica în picioare codrul verde pînă la negru și tăcea. Uneori, lua foc și mugea ca oceanul.

... A trecut, imens, ploaia și-a dat viață lumii. Natura s-a umplut de sevă și țipăt. Foșnea, se lărgea, creștea în sus, fermenta într-o bucurie și poftă de viață confuză și gravă. În oameni și-n vite, în plante și-n insecte, în ape și-n cîntece era o nespusă lăcomie de-a trăi, într-o imensă rostogolire de putere în lumină. Totul, însă, se petrecea pe un fond social nou. Începuse perioada marilor reforme moderne. Se făcea revoluție de fapt. Se deschidea, se declanșa accesul lumii la dreptate și lumină. Oamenii au început să se înmulțească în toate părțile, foarte repede; ogrăzile s-au umplut de copii, școlile de coruri, imășurile de vite, pămînturile de semințe. Omul n-avea timp de tristeți sau bucurii prea mari.

gani? Doi l-au ținut și unul — cel mai tânăr — i-a dat cu pumnii în cap pînă l-a amețit. Pe urmă, cei ce-l ținuseră l-au luat de mîini și de picioare, l-au ridicat pe sus și l-au aruncat cu capul înainte în smîrc. Mezinul a prins calul primarului și i-a spintecat urechile cu cuțitul.

Ostenit parcă de atîta risipă de vorbă, omul tăcu și se ghemui în el. Îi îndemnat :

— Și mai departe? Ce s-a întîmplat mai departe?

Martorul care văzuse cum se făptuise crima, martor pe care noi nu-l știusem și nu-l căutasem și care ni se înfățișase de buna lui voie — se uită la mine cu un fel de milă :

— O să vă spun ce s-a petrecut și mai departe. Dacă ți-neți. După mine însă ce s-a întîmplat mai departe putea să se întîmple sau să nu se întîmple : era tot una. Dar... Mă rog... Unul dintre frații Cloranu i-au dat calului cîteva lovituri pe spinare și l-au ganit către pădure. Tot către pădure au plecat și ei. După ce frații Cloranu nu s-au mai văzut am ieșit de unde eram tupilat și m-am apropiat de smîrc. L-am văzut pe primar cum se afunda încetul cu încetul în smîrc. Am plecat cînd am văzut cum îi rămîn picioarele afară. Om sînt ! M-am speriat de toată întîmplarea și am ținut-o pînă acasă tot într-o fugă. Mă mir, tovarăși, mă mir că nu mi-a plesnit inima de atîta alergătură.

Mă pomenii — și nu-mi dădui de loc seama ce se petrecea cu mine de mă comportam astfel — că ridic glasul și că-l spun omului cuvinte de amar reproș :

— Și de ce n-ai venit numaidecît să ne spui?

Omul se ghemui și mai mult înlăuntrul lui. Zise sfios :

— De, tovarăși ! Să mă iertați. Mi-a fost frică.

Expresia asta mi-a fost frică mă irită de-a binelea pentru că mă întîlneam prea des cu ea. Mi-a fost frică. Cînd îmi era lumea mai dragă auzeam pe unul sau pe altul motivînd de ce a făcut un lucru sau de ce nu l-a făcut cu acest etern : mi-a fost frică. Atunci nu înțelegeam. Mai tîrziu însă am înțeles și au existat ani în care și mie mi-a fost frică.

— Ți-a fost frică să vorbești ?

— Păi cum să nu-mi fie ? Bolerii ! Bolerii totdeauna au căzut în picioare. Poți să știi chiar tot ce-o să se întîmple de-acum înainte ? Poate că o să izbîndiți dumneavoastră, comuniștii. Dar dacă într-o zi se întoarce roata și boierii iau iarăși în mîinile lor toată puterea, atunci un sărăntoc ca mine pe unde o să scoată cămașa ? Că dumneavoastră... azi veniți și mîine plecați. Unde vă mai găsim noi ?

Pe măsură ce-și spunea năduful, omul se încălzește. Tăcu. Tăcurăm și noi și ne uităm la el cum se frămîntă și își mușcă buzele. Mai avea ceva de spus : să spună, sau să nu spună ? Pînă la urmă se hotărî să spună :

— Acum, cînd l-am văzut pe primar mort, scos din smîrcul care n-a vrut să-l tînuie și întins pe masă cu noroiul pe el, cînd am mai văzut și calul cu urechile spintecate, mi-am luat inima în dinți. Ce-o fi o fi. Sînt gata să jur și pe sfînta cruce că tot ceea ce am văzut v-am spus și că nimic, nimic n-a rămas ascuns în sufletul meu.

Notarul, care tremurase tot timpul cît vorbise țăranul, prinse iarăși glas.

— Vino cu noi, îi zise martorului crimei. Vino cu noi.

Ieșirăm din nou pe prispa primăriei. Notarul îi rugă pe oameni să se apropie și să facă tăcere. După aceea o rugă pe femeia mortului să se apropie și ea și dacă se poate, să-și stăpînească plînsul.

Ascultînd spusele notarului, mulțimea se îmbulzi, se potolii și tăcu. Cu glas tare, să fie auzit de toată lumea, notarul spuse :

— Ascultați ! Are să vă povestească și dumneavoastră ceva tovarășul Vanoga... Are să vă povestească tot ce-a văzut... Tot...

Îi arătă pe Vanoga cu mîna. Lucrul era zadarnic pentru că Vanoga era din Blajini și consătenii îi cunoșteau tot atît de bine ca pe oricare altul. Notarul i se adresă teatral :

— Tovarășe Vanoga, fi bun și spune-le și dumnealor, de aici, de pe prispa, ce ne-ai spus nouă. Nu te sfii. N-o să fi se întîmple nimic rău. Făptașii vor fi prinși de îndată de autorități și pedepsiți fără întîrziere. N-au cum scăpa de lege. O să-i mînince ocna...

— Poate au să fie prinși. Poate n-au să fie. Poate au să fie pedepsiți. Poate n-au să fie. Dar acum pentru că am făcut-o nu vreau să dau îndărăt. Fie ce-o fi.

Tremurînd, ascunzîndu-se parcă și mai mult în cojocul lui larg, lung și slinos, Vanoga mărturisii oamenilor ceea ce ne mărturisise și nouă, însă mai pe larg și cu mai multe amănunte. Era un povestitor de mîna întâia. Dacă ar fi știut carte...

Sătenii îl ascultară. Nu tușiră. Numai din ochi alipiră.

După ce Vanoga spuse tot ce avusese pe suflet, cei adunați acolo, cu nevestele și cu copiii lor, rămaseră cîteva clipe tăcuți și parcă și împietriți, nemîșcați. Femeia mortului țipă iarăși

— Mardare l... Te-au omorît. Mardaree l... Cul m-ai lăsat tu pe mine cu șapte copii, Mardare...

Copiii se strînseseră iarăși lingă ea ca puil lingă cloșcă atunci cînd se aude lunecînd prin văzduh, pe marile lui aripi, uliul de pradă. Îi mingia pe creștelele zburlite, țepoase și le arăta mortul plin de noroi. Copiii scînciră iar ea, scrișnind puternic, le spuse apăsător :

— Uitați-vă la omul meu... Uitați-vă la tatăl vostru... A fost comunist. Și ni l-au omorît boierii... Ni l-au omorît pentru că n-a mai vrut să fie sluga lor și s-a făcut comunist...

Î se uscaseră buzele. Poate i se uscaseră și cerul gurii. Pentru că nu mai fu în stare să vorbească. Mă temul ca nu cumva să leșine și dacă ar fi făcut-o nici unul dintre noi nu s-ar fi mirat. Femeia însă se țină tare și izbuti să-și stăpînească firea. Își mușcă și-și umezi buzele. Apoi spuse tot apăsător, ba chiar mai apăsător decît înainte :

— Bolerii au fost dușmanii noștri. Au fost dușmanii noștri și au rămas dușmanii noștri. Țineți minte, băieții mei... Și voi, fetele măicții. Să țineți minte cum l-au omorît pe tatăl vostru boierii de la Clîrma, feciorii boierului Leonida, care l-au înecat pe taică-tău în smîrc... Să țineți minte voi, puil mamei... Și voi, puicele mamei, să țineți minte... Să țineți minte... Să țineți minte...

O podidi plînsul — un plîns adînc și amar. Își înghiți repede lacrimile și spuse încet, aproape șoptit, cu nesfîrșită desnađejde :

— Dar voi n-o să țineți minte, puil mei... Voi n-o să țineți minte, puicele mele... Sînteți micuți, prea micuți, prea micuțe... Dar voi n-o să țineți minte... N-o să țineți minte...

Unul dintre bărbații strigă :

— Tovarăși, nu mai putem să stăm cu brațele încrucișate. Nu e drept. Să încălecam repede pe cai. Toți care avem cai. Să ne înarmăm cu furci și cu topoare și să ne repezim pînă la conacul de la Clîrma, să punem mîna pe ticăloși, pe omorîtori.

Careva din mulțime lămurii :

— Frații Cloranu au arme. Au fost pînă de curînd, ofițeri. Nu se poate să nu aibă arme. Sînt cetezătorii și nebuni. Au să tragă în noi și-au să ne omoare. În loc de o nevastă rămasă văduvă au să fie mai multe.

Cuvintele fricosului — căci numai un fricos putea vorbi așa — nu rămaseră fără ecou. Mulți se temură să-și pună pielea la bătaie fie și pentru cea mai dreaptă dreptate. Unii se sfîiră. Se uitară la neveste. Se uitară la copii. Ezitară :

— Așa e. Au arme.

— N-au să se lase prinși cu una, cu două.

— Au să tragă în noi.

— Au să ne omoare și pe urmă — prinde orbul, scoate-i ochii — au să fugă în munți.

— Poate că vor fi și fugit.

— Sigur ! Au fugit. Nu erau ei proști să omoare om și pe urmă să aștepte la conac, să fie arestați și judecați.

Alții însă, care făcînd războiul trăiseră ani întregi pe fronturi, trecuseră mereu prin primejdia de a fi uciși și, la rîndul lor uciseseră, spuseră întăritați :

— N-au fugit. Frații Cloranu cred că nu l-a văzut nimeni — așa cred ei, că nu l-a văzut nimeni cînd au făptuit omorul.

— Dar au arme. Au să tragă în noi.

— Să tragă ! N-au decît să tragă dacă le dă mîna.

— Să mergem ! Să mergem ! Numaidecît ! Să nu prindă de veste că s-a aflat.

Notarul îi sfătui să se potolească.

— Stați liniștiți. Au să-și facă treaba organele competente. Cu ce drept vreți voi să vă amestecați ?

— Cum cu ce drept ? Cum cu ce drept, notarul ? Trebuie să ne amestecăm. Nu putem îngădui ca frații Cloranu să-și facă de cap și să omoare lumea.

Notarul mă privi. Zise :

— Dumneata ce spui ?

Tăcu. Mă gîndii. Zisei încet :

— Nu mai stărui. Lasă-l să se ducă. N-ai cum să-l oprești.

După cîteva clipe cutezai să adaug :

— Și poate că nici nu trebuie să-l oprești...

Acum, chiar dacă noi am fi încercat să-l oprim, sătenii, hotărîți să plece în căutarea asasinilor, nu se-ar fi ascultat. Mînia plutea parcă în văzduh.

Mai mult de douăzeci de țărani plecară și se risipiră pe la casele lor pentru ca peste cîteva minute numai să-i vedem trecînd prin fața primăriei în fuga cailor.

ALBINA

de MIHAI BENIUC

Cu sacii, subsuoară, de polen
Ori cu nectaru-n punga colectivă,
Zburînd din floare-n floare te vedem,
Cînd vremea rea nu-ți este împotrivă.

Cetăți clădești, de laguri, pe-ntuneric,
De sus în jos precum îți este firea,
Că cînd pornești sub cerul 'nalt și
steric,
Măsoari ca un savant nemărginirea.

Salcîm ori tei, trifoi ori trandafir
Cînd l-ai găsit, surorilor dai veste,
Ca străbătînd întinderi, văi și creste
S-adune cel mai dulce elixir.

Stăpînul tău suprem e însuși stupul
Cu zumzetul și cu mîreasma lui ;
Menire alta pentru tine nu-l
Să-ți chiniască sufletul și trupul.

Între-ntunerec și lumină cheie
De aur ești, ce-a desculat mistere,
Spanînd ce viața trebuie să dele :
La toți prin truda tuturoră — miere.

PENTRU TINE

de EUGEN FRUNZA

Pentru tine cîntecul pogoară
Plcurat în fluier și vioară ;
Pentru tine basmele și cerbil
Se mlădie blind în asfințit ;
Pentru tine grauriile ierbil
Se petrec în doină și în mlit.

Pentru tine, acumpă Românie,
Se perindă clipa-n veșnicie ;
Veac de veac se leagă-n trumuseje
Înt-un singur flux renăscător —
Zbor înalt pe culmile semeje,
Viers adînc de patimă și dor.

Pentru tine-n cumpăna de stele
Arde steaua gîndurilor mele ;
Pentru tine veire de lumină
Și oțel, și marmoră, și har,
Spicul greu și dragostea deplină
Și răcoarea lîmpede-n pahar.

Fie-ți veșnic fruntea sărutată
Fie-ți plînea binecuvîntată ;
Plouile să-ți scalde plaiurile line,
Soarele să-ți fie paznicul în vreme,
Cugetele toate ardă pentru tine,
Pentru tine, țară, cîntecul suprem !

FRUNZĂ VERDE

de VIRGIL CARIANOPOL

Frunză verde alior
Țară scrisă pe ulcior
Și pe iole și pe li
Ca pe-atîtea veșnicii :

Tare-mi place toideamna
Să-ți iac cîntece ca luna
Și să-ți cînt cu orice grai
Flecare colț de rai.

Ce e pentru căldător
Numai timp și trecător,
Doar stejar sau pămînt bun
Pentru mine e străbun.

Eu nu-s cuc să stau în tine
Doar atunci cînd mi-este bine.
Orice vreme, bună, rea —
Mie-mi cîntă Oltu-n ea.

Cum ar fi viața să-mi mlî,
Mi-ești și vac și cîpătii
Ai fost leagănul meu sfînt
Mi-oi fi mîine și mormînt.

Iarna de mă viscolește
Doina ta mă încălzește.
Rai îmi pare sinul tău
Și de-l bine și de-l rău.

Bată orice vînt ar bate,
Lingă tine uit de toate,
Înima în tine-mi e
Și Carpați și Dunăre L.

FILE DIN ISTORIA
PATRIEI

...și din așa părinți de seamă...

Măcar din cind în cind, o bine să ne gândim la strămoși. Să vedem ce fapte au săvârșit. Să le urmărim gindurile și idealurile. Să le comparăm cu cele celor trăitori în vremea lor și cu ale noastre, ale celor de azi. Să măsurăm ce loc ocupă în istoria lumii și în istoria propriului nostru popor. Să ni-l reinprospătam în minte și să le păstrăm amintirea în căldura inimilor.

Iată, de pildă, Traian și Decebal. Doi adversari. Romanul și dacul. Învingătorul și învinsul. Simbolic vorbind — părinți poporului român.

Lui Decebal, istoria i-a hărăzit un destin de tragedie antică. Și dacă eroica lui viață n-a avut încă parte de o pană ca a lui Homer sau Shakespeare, s-a bucurat, totuși, de dăruia sculptorilor romani care i-au înveșnicit fapta, în sute de scene, pe Columna traiană. Așa îl vedem sub un stejar bătrîn cum privește cu dispreț spre romani care-l urmăresc călări și își înfige sabia în piept, surzindu-și singur zilele. A trăit una din cele mai zburcănate și mai eroice vieți din istorie. A cucerat și înfrunțat imperiul roman și pe împăratul Traian însuși. S-a bătut pînă la ultima picătură de sînge. Iar atunci cînd toate nădejzile i s-au spulberat de istov, n-a pregetat să tragă de la brîu spada încovoiată și o înfigă în inimă.

Decebal a știut să orînduiască Dacia, ca nimeni altul. I-a făcut cetăți și orașe, lagăre militare și armată. A izbutit să înfrîngă legiunile lui Domitian și să cîștige ani de pace și libertate pentru Dacia. De bună seamă poporul dac este cel care a muncit la fortificarea Sarmizegetusei, la alcătuirea armatei, la făurirea armelor, la pregătirea hranei. Poporul este cel care a apărut libertatea pe zidurile cetăților din munții Orăștiei. Dar fără un conducător hotărît, fără un organizator genial și un comandant de oști neînfricat, toate acele imense energii populare nu s-ar fi dirigit spre făgașul altor fapte mărețe. Fără Decebal, poporul dac n-ar fi înfruntat, un sfert de veac, marea putere romană. Decebal l-a atins pe generalul roman Corneliu Fuscus, undeva prin strîmtorile carpatine ale Oltului, i-a zdrobit legiunile și l-a dat morții, ca pe unul care se sumeșise a-l călca țara, a-l jefui avuții și a-i fura libertatea. Se zice că împăratul roman Augustus deplîngea legiunile pe care generalul Varus le pierduse în luptele din pădurile Germaniei și suspina cu mare jale: „Varus, Varus, unde-mi sînt legiunile?” Același suspin de jale îl putea auzi istoria și din gura împăratului Domitian: „Fuscus, unde-mi sînt legiunile? Unde mi-l auzul pe care trebuia să mi-l aduci din Dacia și de care am atîta nevoie? Și unde ești tu, Fuscus, care te credeai nebiruit?”

Decebal și poporul său au stat dîrzi în fața legiunilor lui Traian, în două mari și cumplite războaie. Un imperiu întreg, mare cît toată lumea, sub porunca unuia din cei mai mari comandanți și oameni politici ai istoriei, pentru Dacia și pentru Decebal și-a ținut răsufarea mai mult de șapte ani, construind drumuri, lagăre, orașe, poduri în așezări, trimițînd sute de mii de soldați întru cucerire și, apoi, așteptînd vești de la Dunăre și din Carpați. Tot nu s-a sfîrșit războiul? Tot mai rezista dîrzul dac? Tot n-a căzut Sarmizegetusa? Pentru cucerirea Daciei și pentru înfrîngerea lui Decebal mai mult decît pentru înfrîngerea lui Vercingetorix galul sau a lui Arminius teutonul, romanii au scobit, pe kilometri întregi, stîncă munților de la Cazane, ca să așeze birnele și podurile pentru șoseaua suspendată deasupra Dunării invol-

de DUMITRU ALMAȘ

burate. Pentru cucerirea Daciei și pentru înfrîngerea lui Decebal, Traian a dat poruncă lui Apollodor din Damasc să construiască podul de piatră de lingă Turnu Severin. Și tot în acest scop împăratul roman a dat, în anul 102, marea bătălie de la Tapae, cu 13 legiuni și cîteva duzini de trupe auxiliare, a dîcă 100.000 de soldați, care știau să se bată strănic, comandați de generali neîncrezuți, toți setoși de glorie și de înalțuri prin războaie. Cînd a sculptat pe Columna traiană bătălia de la Tapae, artistul și-a imaginat, ca în Iliada lui Homer, pe însuși zeul Jupiter fulgerînd din înaltul cerului, rîndurile eroice ale dacilor... Zeii însuși au intervenit, după concepția vremii, pentru ca această mare epopee să se sfîrșească în folosul romanilor. Cum de multe ori poezii spun mai limpede și mai răspicat unele adevăruri istorice, să dăm cuvîntul lui George Coșbuc care și-l închipuie pe Decebal încheindu-și brusc cuvîntul către popor:

Eu nu mai am nimic de spus!
Voi brațele jurînd le-ați pus
Pe scut! Puterea este-n voi
Și-n zeii Dar vă gândiți, eroi,
Că zeii sînt departe, sus,
Dușmanii lingă noi!

Cu asemenea însușiri și cu aceste fapte s-a înfățișat Decebal în fața scaunului de judecată al istoriei. Ea l-a trecut în rîndul eroilor.

Să ne ocupăm acum, cîteva clipe, de Traian, celălalt nume strălucit cu care se împodobește obîrșia poporului nostru. Era fiul adoptiv al împăratului Nerva. A urcat pînă la treapta cea mai înaltă a cîrmuirii numai prin însușirile-l morale și fizice, numai prin multa lui pricepere politică și militară, numai prin strălucitele lui virtuți personale și cetățenești. Avea o mare putere de muncă, o minte osebît de clară, o neîntrecută pricepere în rezolvarea problemelor de stat, în organizarea armatelor și în călăuzirea lor la victorie. În viața de toate zilele s-a dovedit un temperament echilibrat, fericit și bun la inimă cum rar se vede, de o modestie aproape neînțînă la un om cu atîtea însușiri și ajuns în fruntea celui mai mare imperiu al lumii antice. Toate aceste însușiri și virtuți de aur sălășluiau într-un trup athletic, de o mare frumusețe. La Traian totul era perfect: și trupul și mintea și sufletul.

Traian, scrie istoricul Dio Cassius, era „om cu totul deosebit, mai ales prin simplitatea moravurilor...”, avînd un trup vînjos, „înfrunta toate greutățile cot la cot cu oamenii de rînd, cu soldații”. Nu invidia, nici nu disprețuia pe nimeni. Stătea puțin în Roma. Îl supăra zgomotul marii cetăți și mai ales birfeala cu care se hrăneau multe din marile familii romane. Îl scribea trîndăvia în care se lăfăiau mulți patricieni și senatori bogați. Nu îngăduia lingușirile supușilor și nici onorurile exagerate sau nemeritate. Istoricii pomenește ca de un fapt neobișnuit, dar demn de laudă că, în anul 99, întorcîndu-se dintr-o lungă călătorie de lucru prin imperiu, Traian n-a primit să l se facă o intrare pompoasă în Roma, cu quadrigă cu atelaje aurite și încercate cu ghirlande de flori, cum fuseseră primiți toți împărații de dinaintea lui. A intrat în capitală mergînd pe jos, la rînd cu poporul pe care-l cîrmuia, îl respecta și-l iubea. Auzind de asemenea isprăvi, senatorii și bogații s-au grăbit să-l întîmpine cu onoruri, ca nu cumva să se întunece gloria Romei prin părăsirea fastului imperial. Dar, spre marea lor uimire, au băgat de seamă că romanii de rînd erau cît se

poate de bucuroși că împăratul a renunțat la paza armată și la risipa necugetată și inutilă a triumfurilor fără noimă, încetățenită la Roma de pe vremea împăraților Nero sau Domitian, care, după cum se știe, nici nu prea erau întregi la minte. Încă și mai popular era Traian în rîndul soldaților. Erau fericiți cînd îl vedeau luptînd în rînd cu dîșii sau sfîșindu-și toga să facă țoșea pentru răniți.

Și soția sa, Pompeia Plătina, a fost o femeie de o rară noblețe și înțelepciune, cuprinsă de o sfîntă iubire pentru soțul ei, pe care l-a slujit cu discreție, cu devotament, cu grijă și calm, din umbră, ca un izvor rece cînd sufletul îi era ars de dureri sau ca un izvor cald, cînd inima prea iubitului era amenințată de înghețul primejdiilor, al prăbușirilor, ori gloriilor deșarte.

Totuși, în istoria lumii, Traian a intrat și a strălucit ca un genial comandant și organizator care a izbutit să-l înfrîngă pe Decebal și să cucerească Dacia.

La supunerea Daciei se gîndiseră, înaintea lui Traian, și alți conducători ai Romei. S-a gîndit și Cezar; dar a pierit asasinat, ca și rivalul său regele dac Burebista. S-a gîndit și August împăratul dar, chibzînd mai adînc, s-a temut să nu-și stîrbească nimbul gloriilor cu pata vresnei înfrîngerii și n-a mai pornit războiul. S-a gîndit și Domitian împăratul, care l-a și dezlănțuit; dar a pătîtorău de tot. Vajnicul popor al dacilor, condus în acea vreme de regele Decebal, a înfrînt de mai multe ori legiunile romane, Dacia lui Decebal devenise, în adevăr, o mare primejdie pentru imperiul roman. Cel puțin tot atît de mare cît cel reprezentat de galii teutoni, cartaginezi sau parți.

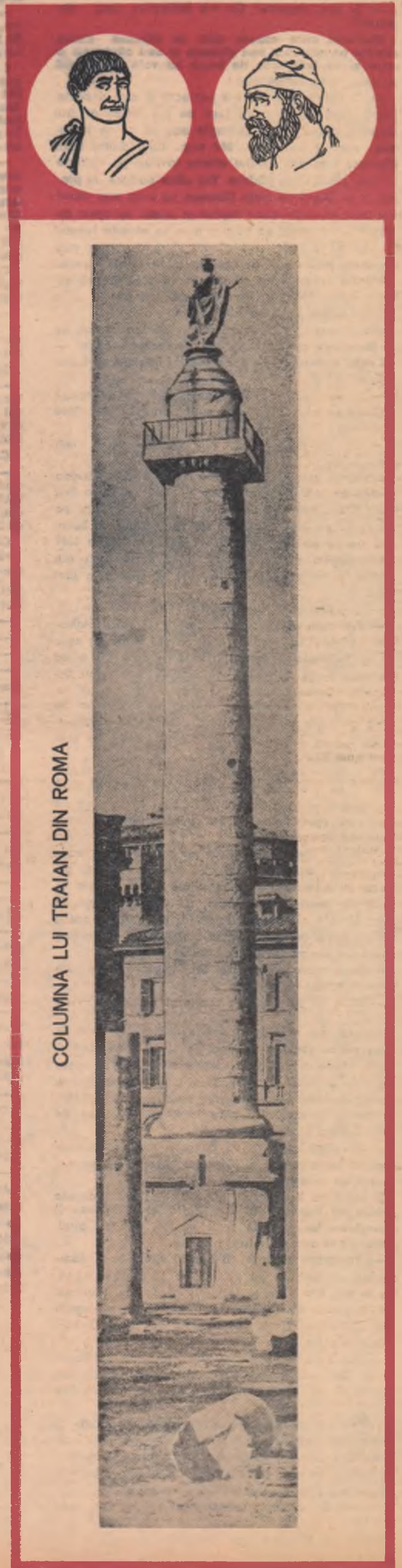
De aceea Traian a făcut cele mai intense pregătiri ca să-și biruie adversarul din munții Carpați. Șapte-opt ani toate forțele militare și organizatorice ale imperiului s-au aflat concentrate la Dunăre. Numai cu o superioritate numerică și tehnică din belșug asigurată, numai cu o dirigenție în adevăr romană, Traian a putut învinge. Numai așa Traian s-a putut împodobi, în istorie, cu porecla glorioasă de **Dacicus**.

Întru slăvirea eternă a victoriilor împotriva dacilor lui Decebal, Traian a pus pe cei mai buni meșteri să construiască un forum sau o piață, în mijlocul căruia a înălțat o uriașă Columnă, în marmoră albă. În jurul ei, sculptorii au dăruit sute de scene și peste 2.000 de figuri, daci și romani, așa că această Columnă traiană a devenit o adevărată istorie în chipuri a războaielor de cucerire a Daciei.

A săvîrșit Traian multe fapte politice și militare de seamă; dar, gloria și-a cucerit-o, în primul rînd, pentru că a supus Dacia, a organizat-o ca provincie romană și a început romanizarea ei. Așa că, simbolic vorbind, Traian cel din virtul Columnei, ca și Decebal cel jertfit sub stejarul bătrîn din Carpați, ne sînt părinți, strămoși. Poetul a sintetizat: poporul român se trage din „Decebal cel harnic și Traian cel drept.”

Așa se și explică de ce, oriunde în țară se văd construcții vechi ori semne ale unor mari lucrări, poporul le numește a fi de la „tata Traian”: Masa lui Traian, Valul lui Traian... Chiar pușorul începe cu „s-a sculat mai an bădica Traian”...

De mult, Decebal și Traian s-au preschimbă, pentru noi, în simboluri. Întruchipează rădăcinile obîrșiei românești. Întruchipează tulpina din care a odrăslit poporul nostru. Și e o tulpină tare, bogată în calitate, vrednică a sta cu fruntea sus la scaunul de judecată al istoriei de ieri, de azi și de mîine.

COLUMNNA LUI TRAIAN DIN ROMA

Cei care desenează și tipăresc hărțile noastre sînt adesea nevoiți să-și improspăteze culorile, cernelurile. Datorită grabnicelor prefaceri cărora le sîntem deopotrivă martori și părtași, priveliștile României de azi se învâlușesc prin adaosuri de modernitate și frumusețe. Încît, pentru a oglindi chipul în necontenită schimbare al țării, penița cartografului ar trebui înmuiată de-a dreptul în argint viu...

Geografia nu rămîne aceeași, meru i se adaugă pagini noi, pe măsura atîtor locuri de nerecunoscut. Vlahuță și-ar rescrie „România pitorească”, „văzîndu-l pe omul zilelor noastre tot mai cutezător față de natură. Mîntea și brațul, îndreptate spre o valorificare superioară a bogățiilor naționale, sfredelesc, sculptează, ordonează peisajul înconjurător.

Kilometri întregi de uzine, ca pe valea Trotușului, salba de hidrocentrale, ca pe valea Bistriței, șosele tăiate în inima Carpaților, orașe care n-au existat pînă acum cîțiva ani, cum sînt Gheorghiu-Dej, Bicăș, Motru sau Uricani, șirurile de stîlpi de înaltă tensiune dintr-o zare în alta, asemenea unor străjeri ai luminii, baraje, tunele și viaducte — toate dau măsura inteligenței și a forței celor care inscriu capitole de geografie nouă. O geografie a împlinirilor.

Priviți harta. Sus, în munții Moldovei, și-a făcut apariția un nou complex minier, cel de la Leșul Ursului. Iar ca un ecou, în același timp, jos la Dunăre s-a auzit uruitul primilor vagoneti de mine-reu scoși la lumină în incinta complexului minier de la Moldova Nouă. Adevărat nouă! Așadar, la un capăt și la celălalt al arcului carpatin au intrat în circuitul economic doi munți de aramă. Concentratele cuproase și piritoase scoase de aici se prefac în metalul din care se plămădesc magistralele aeriene ale electrificării, se preschimbă în îngrășăminte destinate fertilizării ogoarelor. Încît, despre cei doi munți de aramă se poate spune că sînt, la urma urmelor, munți de energie și piine.

Priviți harta. Lingă Olt își desfășoară apele argintii un riu pînă nu de mult necunoscut: ALRO. Înseamnă aluminiu (AL) românesc (RO). Riuul acesta, care vestește nașterea celei mai tinere ramuri industriale a țării, izvorăște din cuvele de electroliză ale combinatului de la Slatina. Însă izvorul său cel mai adine, desferecat din bauxită, se găsește tocmai în Apusenii, în Pădurea Craiului. De-acolo, el trece prin Combinatul de alumina de la Oradea, unde i se adaugă noi afluenți: energie electrică, cocs de petrol, smoală, pentru a putea deveni apoi ALRO.

Priviți harta. Pînă acum cîțiva ani nu existau aceste pete albastre lingă Broșteni și Creangă și în Cheile Argeșului. Acum ele indică noile lacuri de acumulare a energiei răsărite sub streșina Carpaților. După cum, lingă Galați, în locul petei albastre care indica pe vechile hărți prezența lacului Brateș, răsare astăzi o pată verde: semn că în locul lui a apărut un nou leagăn al porumbului.

Dar să poposim în Cheile Argeșului, unde călătorul descoperă cu surprindere că, de-a lungul cîtorva kilometri, riuul a dispărut din albia sa obișnuită. Aprigul fir de apă a fost retezat la Vidraru de un baraj masiv de beton și abia mai la vale, țîșnind pe neașteptate dintr-un munte, în care constructorii au tăiat un tunel, el își reia viaștor vechiul drum de legendă spre Curtea de Argeș. Locul unde Argeșul se prefac într-un riu de kilowați se află în măruntaiele pămîntului. Cobori cu ascensorul și te trezești într-un adevărat palat, atîns parcă de aripa basmului. Pereți acoperiți cu aluminiu, travertin și mozaic, lumini imprumutate zilei de afară de către sălbile fluorescente înșirate pretutindeni. Uimesc și proporțiile acestei construcții subpămîntene care întrece volumul Sălii sporturilor din București. Dacă cei o sută de mii de metri cubi de steril scoși la suprafață ar fi încărcati în vagoane, s-ar forma

GEOGRAFIA IMPLINIRILOR

un tren lung de cîteva sute de kilometri.

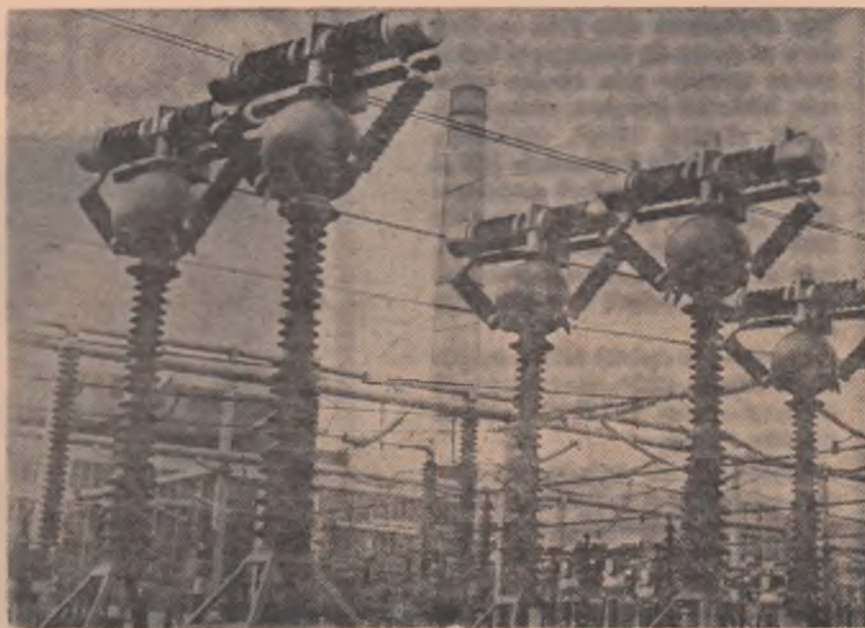
Făuritorii electrificării înfruntă și înving adversarii din ce în ce mai puternici — Bistrița, Argeșul, iar acum Lotrul și Dunărea — dărînd peisajului românesc trăsături de nouă mărime omenească. Țîșnite din cetatea carpatină sau curgînd pe sub crenelurile ei, apele dobindesc o nouă soartă, supuse puterii noastre transformatoare. Cu mulți ani în urmă, Mihail Sadoveanu înălța aripa unui vis: „Multă lume cu bucurie se gîndește la apropiate vremuri cînd pretutindent va fi pătruns civilizația, cînd... priveliști neașteptate și alte binefaceri vor arăta lumii că sîntem unul dintre popoarele cele mai înțelepte”.

Să urmărim pe hartă Dunărea, al cărei țîrm devine și el un capitol al geografiei împlinirilor. Astăzi, străvechiul „drum fără pulbere” este jalonat

de doi piloni înfipti, fiecare, la cîte un capăt de țară: la Porțile de Fier — hidrocentrala, la Galați — combinatul siderurgic. Cele două viitoare și cele mai puternice cetăți ale energiei și metalului. Iar între ele, de-a lungul magistralei de apă, își înalță zidurile alte cetăți industriale. Combinate de îngrășăminte, de industrializare a stufului, de valorificare a lemnului. În sfîrșit, un șirag de șantiere navale în plină modernizare, dintre care cel mai vestit se află la Galați, de unde pleacă pe mările și oceanele lumii cargouri ducînd cu ele nu numai mărfuri, ci și faima constructorilor noștri de vase.

Dacă o pornești spre obcini și munți și îți firul Bistriței sau al Dornei, al Moldovei sau al Sucevei, te întîmpină nume de localități care poartă ecoul pădurii: Mestecăniș, Molid, Frasin, Păltinoasa. Pe măsura codrilor, vechea și glorioasă cetate de scaun a domnilor moldoveni și-a adăugat în zilele noastre o calitate nouă: Suceava, datorită celor două mari combinate ale sale, a devenit o cetate de scaun a industriei moderne, a valorificării superioare a făgilor și brazilor Țării de Sus. Pe cînd se săpau fundațiile noilor cetăți industriale din luncă, cupa unui excavator a scos din culcușul hujei o impunătoare frunte de bour, aidoma celei de pe stema marelui Ștefan. Puternică este renașterea acestor pămînturi de străveche fală, leagăn al atîtor legendare fapte de vitejie din marea cronică a luptelor pentru libertatea și neatîrnarea țării. Leagăn al atîtor comori de artă de la arhitectura Voroneștilui la muzica lui Enescu, de la stihul eminescian la paleta vrăjită a lui Luchian.

Călătorînd pe aceste locuri de amplă rezonanță națională, te urmăresc cuvintele lui Vlahuță: „Frintură de rai scumpă inimii noastre, grădina cîntății de poezi...” Cu atît mai adine răsună aceste cuvinte azi — într-o țară a împlinirilor, unde istoria inscrie pagina sa cea mai luminoasă, unde priveliștile se îmbogățesc necontenit cu noi semne de civilizație și frumusețe. Viitor de aur...

Centrala electrică din Craiova

VICTOR VÎNTU

Am citit un articol din Albina de acum aproape 7 decenii avînd titlul de mai sus. Spicium din el:

„...Majoritatea plugarilor fiind oameni simpli asupra lor trebuiesc îndreptate deocamdată privirile. Aceștia trebuiesc bine înarmați cu sîturile sclînteii agricole pentru a nu mai fi ca pînă acum numai niște adevărați sclavi ai muncii fizice.”

Am parcurs multe pagini cu valoare de document și ne-am clădit — din ele — în minte tabloul sumbru al satului românesc de cîmpie. Am apucat-o pe cărările grele de colb ale Bărăganului. Am poposit la întîmplare într-un loc unde oamenii au ridicat, îndrăzneți și îndemnativ, lingă vatra străveche o alta nouă. Satul se cheamă Căzănești. Dacă ar învia fostul moșier Cantacuzino s-ar rușina văzînd ce pot să scoată din pămînt foștii lui șerbi muncind de astă dată pentru ei înșiși. În fiecare an producția globală, adică tot ce le dă mereu, crește cu 2 milioane. Un bătrîn îmi spunea istoria aceea ca comoara căreia tatăl nu i-a dat în vileag locul, înainte de a închide ochii. Căzăneștii o scot la iveală cu mașini moderne din an în an mai multe, din an în an mai perfecționate. Din lanul de floarea soarelui își înalță hornul, ca un gît de lebedă, combina. E prima dată cînd culeg floarea soarelui cu combina. Nae Mărgărit, unul din șefii de echipă, strigă de departe spre președinte că a scos 8 tone peste cît se cuvenea. Trei saci la hectar se pierdeau înainte cu imblătitul florii soarelui — spune Ene Oprea, președintele C.A.P.

Am observat că și „C1”, bună la vremea ei, e depășită tehnic. Față de C3... nici nu se compară, zice el. Asta (adică C3) are toba mare, alege mai bine bobul, e solidă.

Oamenii aceștia au pornit la înființarea cu 4 „I.A.R.” — și acum pe ogoarele lor lucrează 25 de tractoare de ultimul tip...

Stam de vorbă în cîmp, sub un soare fierbinte încă, îndulcit de adierile toamnei. Președintele spune că aici se află o zonă de depresiuni unde seceta își face de cap. Arma de luptă e irigare. 44 de hectare de porumb irigate au dat 6000 kg la hectar. Irigarea se poate extinde pînă la 100 de hecta-

Țărani luminați

re. Dar acolo, în zona aceea, sînt loturile individuale ale oamenilor. Am ridicat întreaga problemă într-o adunare. A doua zi au venit pe rînd: — „Dacă roșturile C.A.P.-ului cer ca acolo să punem porumb irigat, să punem. Nouă dați-ne lot în altă parte”.

— Cine sînt oamenii aceștia?
— Cremene Aristide, Alexandru Oprea și alții. Alții, adică peste 100, care au stabilit ierarhia aceea justă a intereselor obștești și personale, care au dovedit atît de simplu și atît de frumos cum se pot împleti ele. Fiîndcă 100 de hectare irigate înseamnă în plus și 15 vagoane de boabe. Se lucrează cu 4 sau 5 soiuri de porumb. Se lucrează cu densități diferite după umezeala din sol. Pornesc în fiecare campanie la luptă pregătiți pentru cea mai grea situație. Față de natură sînt suspicioși și sceptici. Nu iartă tractoriștilor nici cea mai mică abatere de la normele calității.

★

„...Ne trebuiesc țărani luminați a muncii pămîntului ca îndeminare și a se folosi de bunurile lui”, scria Albina într-unul din primele ei numere.

Astăzi, la a 70-a aniversare a revistei, în întreaga țară sînt sute de mii de țărani care și-au însușit învățăturile științei și le aplică în munca pe ogoare, în creșterea vitelor, pretutindeni în viață.

Și nu numai atît. Țărani sînt ajutați de specialiști. La C.A.P. Căzănești sînt un inginer agronom, un inginer zootehnist, un medic veterinar și patru tehnicieni veterinari. Alți patru tehnicieni sînt în curs de școlarizare.

Dacă ai putea privi din văzduh ai vedea așezate în virfurile unui mare triunghi, sediul C.A.P. cu clubul cel nou al cooperatorilor, liceul și gara. E nucleul de modernizare a comunei. La ridicarea liceului unde învață copiii de țărani din 7 sate din jur au pus umărul și au dat și parale la contribuția voluntară. Două case din trei sînt noi,

la fiecare două case e o antenă de televizor. Ne iese în cale o farmacie de tip urban iar la ieșirea din sat cele patru blocuri ale lucrătorilor de la întreprinderea agricolă de stat. Sînt printre locatarii și 200 din Căzănești, prima generație care a schimbat casa țărănească cu blocul. Deosebiri de confort însă nu sînt. Casele noi au vizibile influențe urbane. În privința confortului am da de model casa lui Ioniță Gheorghe. Camerele mobilete elegant strălucesc de curățenie. (Toate vestele din sat or fi ca Voica, nevasta lui Ioniță?) Numai că și aici și în alte părți pe pereți sînt picturi făcute de Ion Radu și Rada Radu care atențiază la simțul frumosului. E printre ele și o naiadă despre care Aurica, fiica gazdei, spune că-i caraghioasă și nerușinată. Îmi pare bine că a auzit-o și Ion Neagu, care-i profesor la școală și director de cîmin cultural, calitate în care răspunde de educația estetică. Ne răcorim cînd vedem mai tîrziu scoarțele și covoarele femeilor din Căzănești. Sînt neîntrecute creatoare de modele, înzestrate cu un remarcabil simț al tonalităților.

„...Primarul în loc să îndemne pe sătenii să-și dea copiii la școală, îi sfătuită să se păzească ca d-o joimăriță căci școala o să facă să se mărească biru, să se înmulțească zilele de prestație, să vină des rîndul la caraulă. ...La fie-care sfîrșit de lună, toți slujbașii își luau leada pînă și vătășei numai pentru învețtor niciodată nu se ajungeau... Pe Iarnă în loc de lemne de foc primarul a adus o cioclă de pale pe care le-a trîntit în bătătura școlii.”

(Din „Satul meu” de Florian Velculescu — „Albina” — 1893)

- Despre ce scrii, moș Mărgărit?
- Despre deschiderea școlii, tată.

E cel mai bătrîn corespondent de presă pe care l-am cunoscut. Îl întreb cum a devenit corespondent și povestea,

lea, simplă, e o lecție de responsabilitate civică.

— M-am dus — zice — într-o zi să iau ulei și cînd ajung acasă dau să gătesc și îmi ia uleiul foc în tigaie. Îi miroș, avea în el motorină. Va să zică băgaseră uleiul în butoiul de motorină. Am scris la ziar, a apărut, și gestionarul m-a luat deoparte: „Să-mi faci tălică una ca asta? Hai să-ți dau un kil de ulei bun.”

— Nu băiete, fi zic, nu de mine e vorba înfi aici, ci de ai de la cîmp, de muncesc din greu și tu le dai motorină.

...Astă seară însă unul din cei mai bătrîni oameni din sat scrie despre viața copiilor.

Fur ceva din aurul brut al articolașului lui scris cu litere bătrînești, nouduroase:

„...Cinșpe din cei mari care au terminat liceul sînt la facultăți, 12 sînt la școli tehnice. Au tot ce le trebuie să ajungă cărturari, că destul am dus noi viață de ocară...”

...A început școala și tot satul numai la asta se gîndește. Din Iulie cînd crăpa pămîntul de căldură președintele satului le-a umplut cuștile cu lemne. Sînt 100 de elevi în Căzănești și 50 de învățători și profesori. Cînd copiii termină școala generală de 8 ani, din sat, părinții se sfătuesc:

— Unde-l dăm?

— Păi unde? La Căzănești la liceu.

...În fiecare vară colective de învățători colindă satul pentru a recenza ultimul copil ajuns la vîrstă școlii. E un fel de asanare dusă de intelectual cu armele sale specifice. Ea descoperă punctele de rezistență față de cultură, și le anihilează. E o șperă nobilă și măreață. Cum ar fi ajuns altmînd Simona Suditu să ia premiul la Olimpiada de chimie? Cum s-ar mai ivi speranțele cu care fac furori? Ionel Chiriță, unul din premianții liceului, îmi arată caietul de folclor. Se înconțrează cu unul din profesori (într-o discuție particulară) și susține cu cutezanță tezele creației folclorice și funcția ei istorică și socială.

...În timp ce părinții lui strîng în cîmp cotoanii de porumb.

T. VĂLEANU

SPIRU HARET

de prof. univ.
SIMION I. POP

Între personalitățile de seamă ale științei și culturii românești de la sfârșitul veacului trecut și începutul secolului nostru, un loc de seamă îl ocupă Spiru Haret. El s-a născut la 27 februarie 1851 la Iași, într-o familie modestă. Studiile medii le-a făcut la liceul „Sf. Sava” din București, iar cele superioare, la facultatea de științe — secția matematici — a Universității din București. În anii de învățătură s-a remarcat ca un element înzestrat, conștiincios, dovedind predilecții pentru științele fizico-matematice. Obținând, pe bază de concurs, o bursă de stat și-a continuat studiile de specializare la facultatea de fizico-matematici a Universității Sorbona din Paris, unde în 1878 a fost promovat doctor în matematici, cu cele mai înalte distincții. Este primul român doctor în matematici din Franța.

După revenirea în patrie, a fost profesor universitar de mecanică la Universitatea din Iași și apoi la cea din București. Pentru meritele sale a fost ales membru activ al Academiei Române și a ocupat diferite funcții în învățământ ca inspector general al școalelor, secretar general și, în trei rânduri, ministru al Învățământului și Culturii. A desfășurat o vastă și rodnică activitate de cercetare științifică în domeniul științelor fizice și matematice și în domeniul învățământului și pedagogiei, de organizare și îndrumare a vieții obștești, pe tărâm școlar, cultural și economic. El s-a remarcat nu numai ca un mare matematician, savant cu reputație mondială, ci și ca un mare pedagog, eminent om politic și de stat cu vederi democratice, mare patriot, bun propagandist, organizator și îndrumător pentru propășirea patriei pe calea progresului, civilizației și culturii.

Pornind de la faptul că țărănimia constituia partea covârșitoare a populației și era clasa socială cea mai înapoiată și obidită, animat de un înalt patriotism, Spiru Haret a militat fără preget pentru ridicarea economică și culturală a țărănimii. El spunea „Chestiunea economică merge alături de cea culturală, ba chiar, una nu merge fără cealaltă”.

În complexitatea problemelor sociale care stăteau în fața poporului nostru în acea perioadă, Spiru Haret a sesizat just că sarcina centrală era rezolvarea problemei agrare. „Rezolvarea chestiunii țărănești este o chestiune națională de prim ordin”.

Sesizând just că un mare rău de care suferea poporul în acea vreme, rău greu de doborât, era neștiința, el a desfășurat o vastă acțiune culturală la sate. În acest scop a înființat

Liga deșteptarea care avea menirea de a se ocupa de educarea și îndrumarea țăranilor prin cămine culturale, biblioteci populare, cercuri culturale, șezători sătenești, conferințe, consfătuiri etc. La 5 octombrie 1897 a înființat revista populară enciclopedică „Albina”, iar la 25 noiembrie 1900 — biblioteca populară „Steaua”, care au avut o contribuție deosebită la răspândirea culturii și a științei la sate.

În coloanele revistei Albina au publicat articole, schițe, povestiri, poezii numeroși oameni de știință și cultură din acea vreme.

Concomitent cu acțiunea de ridicare economică și culturală a țărănimii, Spiru Haret a desfășurat o vastă activitate pentru reorganizarea învățământului pe baze realist-științifice potrivit nevoilor social-economice și culturale ale țării și pentru aplicarea metodelor pedagogice înaintate. Pornind de la ideea că o școală în abstracto este o absurditate și că sistemul școlar al unei țări trebuie să fie oglinda fidelă a trebuințelor, aspirațiilor și caracterului național al poporului, el spunea: „Soluția noastră este nu de a alcătui întregul învățământ al țării după un tip unic și neștrămutat, ci de a-i da varietatea indispensabilă pentru ca să se poată potrivi cu varietatea nesfârșită a trebuințelor ce este chemat să satisfacă”. Spiru Haret este fondatorul învățământului modern în țara noastră. De numele lui sînt legate reforma învățământului secundar și superior din 1898 și a învățământului profesional din 1899. El a organizat învățământul secundar pe trei secții — clasică, reală și modernă, punînd accentul pe orientarea spre învățământul realist-științific. A organizat învățământul profesional pe trei categorii de școli — elementare, inferioare și superioare, pentru pregătirea de muncitori calificați pentru industrie și agricultură și a specialiștilor cu calificare superioară.

Spiru Haret a combătut politicianismul deșănțat și a considerat că a face politică înseamnă „a se ocupa de afacerile statului, a lucra în interesul binelui general”. A militat pentru un regim democratic, cerînd introducerea votului universal. El spunea pe bună dreptate „Nu mai este cu putință ca țărăni să fie ținuți în afară de muncă intelectuală, economică și politică a țării”.

Prin întreaga sa activitate în domeniul științei, economiei, învățământului, culturii, Spiru Haret a rămas în amintirea urmașilor ca una din cele mai luminate personalități a timpului său.

„Deocamdată, un lucru s-ar putea face cu înlesnire: să se formeze o societate pentru propagarea cărților și publicațiilor celor bune și utile... Obiectul ei va fi de a provoca, de a încuraja și de a susține publicațiile de vulgarizare (n.n. popularizare) a cunoștințelor utile, scrierile patriotice și morale, și în genere propaganda prin cărți, prin reviste, prin imagini, în sensul dezvoltării și întăririi sentimentului patriotic și național și a ridicării nivelului moral și cultural al poporului”.

SPIRU HARET

(© propunere, Albina din 1 octombrie 1900)

Colaboratori

PETRE DULFU

„Munca și lupta dezințară, jertfirea intereselor binele patriei au fost socotite și la toate popoarele ca înalt merit...”

Cu cât oamenii dintr-o țară, jertfirea intereselor binele patriei au fost socotite și la toate popoarele ca înalt merit...

Cu cât oamenii dintr-o țară, jertfirea intereselor binele patriei au fost socotite și la toate popoarele ca înalt merit...
Iubirea înflăcărată a patriei este una din cele mai frumuse și impodobescă un om.
(Datoriile către patrie, Albina)

„Cartea la sate este problema cea mai nobilă care poate să ne intereseze. Trece peste cartea cu istorioare și cu inchipuiri... Trece peste cartea cu cintece... Acestea sînt totdeauna bine venite...”

Frumoase și roditoare sînt cărțile de literatură bună. Dar binefăcătoare sînt cărțile de luminare și doctrină.

Setea de cetit a satelor este mare. Scriitorul nostru să iasă din visare și nepăsare și să dea hrana de care are nevoie mințile și sufletul țăranului: cartea vieții și aspirațiunii sale”.

(Cartea la sate altădată și azi, Albina din 1 august 1948)

GALA GALACTION

CEZAR PETRESCU

„Cred că a venit vremea să se scrie cărți pentru sat, adică pentru tri din lumea plugarilor. Am scris mai mult cărți pentru cititori cu deosebire rilor”.

(Scriitorii români și țara, aprilie 1948)

GEORGE COȘBUC

„Întii ar trebui — și vedeți că nici unii nu prea știu cum — să mai scoatem din capul țăranului superstițiile acestea care îi sînt spre rău. Are el destule obiceiuri frumoase și nevinovate, vechi din strămoși, pe care trebuie să i le apărăm ca să nu și le piardă. Dar superstițiile trebuie scoase din capul lui“.

(Frica de lucru, Albina din 25 ianuarie 1904)

„...,Astăzi este în general admis și nici un literat român mai serios nu pune la îndoială adevărul că punctul de plecare al oricărei produceri literare originale este viața poporului nostru. Pe aceasta trebuie să o cunoaștem ca să facem un pas înainte în literatura română“.

(Educatorul)

ION SLAVICI

de altădată ai ALBINEI

NICOLAE IORGA

„Cînd un popor se ridică numai prin cîțiva oameni, ceea ce îndeplinește acest popor nu este trainic; poporul însuși trebuie să se ridice cu toate forțele sale. De aceea multe lucruri îndeplinite la noi n-au avut soliditatea trebuitoare, fiindcă au fost îndeplinite de o clasă dominantă și de personalități excepționale. Pînă la ultimul om dintr-un popor trebuie să ajute la creația care nu moare niciodată“.

MIHAIL SADOVEANU

„În zeci și sute de ani, în fiecare primăvară, părinții și bunicii noștri s-au bucurat de schimbarea anotimpului, nădăjduind o îmbunătățire a vieții. În toate primăverile, ascultînd cîntarea ciocîrliei, s-au bucurat nădăjduind. Însă toamna s-au văzut tot obijduiți, înșelați și săraci.

Iată însă că deodată primăverile poporului nostru s-au schimbat. Pentru muncitorii de astăzi ai Republicii Populare Române cîntarea ciocîrliei a devenit cîntarea dreptății“.

(Ciocîrlia, Albina din 24 aprilie 1949)

GAVRIL MUSICESCU

„Dar cum poporul, în toată lumea, este talpa Țării, păstrătorul istoriei, neamului, datinelor, creației lui, apoi el ș-a creat și poezia și muzica sa proprie...

Duioasele noastre melodii naționale descriu cu culori vii blîndețea și bunătatea caracterului poporului român; descriu prin sunete muzicale suferințele vieții lui. Și dacă țăranul român mai uită de necazul greu ce îndură în luptele vieții și suportă cu bărbăție nevoile ce-l apasă, apoi aceasta se datorește în cea mai mare parte influenței duioaselor și fermecătoarelor sale melodii, care-l mîngîie în zilele grele și-l veseleşte în cele bune“.

(Muzica populară, Albina din 7—12 noiembrie 1900)

TUDOR ARGHEZI

„Republica realizează zi cu zi tot alte miracole nebănuite. Se ridică orașele. Satele s-au transfigurat...

Citesc lucrătorii din uzine, citesc plugarii, citește o întreagă lume care nici nu se gîdea să poată vreodată citi.

Republica îi învață să citească, să cînte, să joace, să picteze, să scobească piatra, să bată fierul, să scoată din fundurile pămîntului marmura, granitul, silexul, cărbunele și petrolul.

Altă viață, altă putere morală și alte realizări ale fiecăruia din noi.“

(Innoire, Albina, 4 martie 1965)

EUSEBIU CAMILAR

„...Cei ce nici nu îndrăzneau să calce țărîna sau iarba pe unde călcău pantofii și cizmele domnești, oamenii aceia și-au zvîrlit azi de pe inimă și de pe răsuflet un bolovan de greutatea munților — și încep un trai nou, într-o orînduire nouă, unde săracul și oropsitul din trecut are cuvînt de spus și cinste în fața obștiei“.

(Pe Mureș și pe Tîrnave — însemnări de drum, Albina din 24 aprilie 1949)

entru
auna
mai

lepli-
patria
ne și

lini-
llasa
și ce

1899)

im
oq-
eri,
en-
gu-

PORNIND DE LA O EXPOZIȚIE

PRIMELE

TIPĂRITURI

ÎN LIMBA

ROMÂNĂ

La 25 septembrie ne aflăm în sala unde se deschisese expoziția omagială cu prilejul centenarului Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. În fața vizitatorilor stăteau deschise documente prețioase pentru istoria poporului român: manuscrise, tipărituri rare, ediții prime, și din fotografiile de pe panouri ne priveau cițiva din marii cititori ai culturii noastre. Odobescu, Kogălniceanu, Iorga, Bianu vegheau parcă tomurile îngrijite de ei spre apariție și comentate cu dragoste și competență.

Stăteau acolo, sub sticlă, file îngălbenite, de la primul cuvânt scris pe teritoriul român pînă la edițiile prețioase din scriitorii clasici sau din documente de istorie modernă. Erau toate zestrea bibliotecii, de o valoare neprețuită.

Printre volume, la loc de cinste, se afla și o carte de început, Liturghierul de la 1562 al lui Coresi, care ne-a evocat perioada de pionierat a tiparului românesc, vreme de luptă pentru impunerea graiului nostru între celelalte limbi folosite oficial, pentru afirmarea puterii de comunicare deplină a acestui grai.

Strădania învățaților români, clerici sau laici, a făcut să apară, pentru început primele tălmăciri după cărți religioase slavone, maghiare sau nemțești. Reforma luterană, răspîdită în Tran-

silvania începînd cu anul 1519, a sprijinit apariția traducerilor; luteranismul propovăduia — alături de alte idei progresiste, îndreptate împotriva feudalismului — și folosirea limbilor naționale în biserică. Și astfel au apărut cărțile românești în mîna preoților români. Dar ele trebuiau răspîdite, ca să devină un bun comun al tuturor celor care vorbeau românește.

Tiparul a soluționat această problemă și istoria culturii noastre consemnează data apariției primei tipărituri românești: 1544 — Catehismul de la Sibiu, tradus din nemțește. Citit în biserică la Brașov, din porunca judeului orașului, Benkner, în 1559, este reimprimat în același an de diaconul Coresi.

Numele lui Coresi se leagă strîns de apariția tiparului românesc. Originar din Tîrgoviște învăță tipografia la atelierul de pe lîngă scaunul Țării Românești, după care se stabilește la Brașov. Aici tipărește, în 1559 Catehismul, în 1560 Tetraevanghelul, în 1563 Apostolul, în 1564 Evanghelia cu tîlc, în 1570 Liturghierul și Psaltirea.

Coresi n-a fost un simplu meșteșugar, el a avut merite însemnate și în munca de revizuire a manuscriselor maramureșene și nord-ardelene, muncă dusă împreună cu cărturarii tîrgoveți de la Scheii Brașovului, clerici sau laici. Cuvintele mai puțin cunoscute în celelalte provincii românești au fost înlocuite de Coresi cu unele mai răspîdite. alcătuirea frazei a fost simplificată, și ordonată. Astfel, prin intermediul tipăriturilor acestui diacon, se răspîndește graiul muntenesc, cel care, peste trei secole, va sta la baza limbii literare.

Opera de publicare a primelor cărți românești este rezultatul tendinței generale a poporului de a demonstra că limba română poate sta cu cinste alături de celelalte, așa cum, de altfel, au arătat-o veacurile care s-au scurs de atunci.

De la Liturghierul cu literă înflorită, cu pagina ușor afumată de timp, plecăm mai departe și trecem prin fața cronicilor, prin fața manuscriselor lui Bălcescu, ale lui Eminescu și ale lui Coșbuc, și ne gîndim că toate acestea n-ar fi fost posibile fără eforturile de veacuri ale tuturor cărturarilor români.

MARILENA VULPE

Un obiectiv turistic de mare atracție este Lacul Sfînta Ana. Lac de origine vulcanică situat în Carpații Orientali, lîngă Tușnad, el are o suprafață de 22 hectare și o adîncime maximă de 7 metri. Adîncimea lacului este în scădere (în 1870 avea 12 metri adîncime).

CÎT TIMP DOARME OMUL ?

Somnul este o manifestare fiziologică importantă atât la om și la animale, care ocupă aproximativ o treime din viață. Asta înseamnă că în 21 de ani de viață, un om doarme cum 20 de ani. Animalele de experiență, împiedicate să doarmă, mor. Un om poate răbda de foame 30-40 de zile, dar nu poate trăi mai mult de 13 zile fără să doarmă. De obicei, el doarme după 4-5 zile.

Există oameni care, deși dorm în mod obișnuit numai

5-6 ore din 24, se simt totdeauna perfect sănătoși și apti de muncă. Ei reprezintă însă excepții. Astfel, Petru I dormea 5-6 ore din 24, fiind totdeauna vioi și plin de energie. Cunoscutul inventator american Edison lucra intens nopți întregi la rînd și dormea foarte puțin, ceea ce nu l-a împiedicat să trăiască pînă la 80 de ani.

În caz de imbolnăvire a sistemului nervos, omul poate cădea zile, luni sau ani de-a rîndul într-un somn letargic.

Este cunoscut cazul unei fetițe care a adormit la vîrsta de 4 ani și s-a trezit la 22, după 18 ani de somn neîntrerupt. Vîrsta ei psihologică a rămas însă aceea a unui copil de 4 ani. Primul lucru pe care l-a cerut atunci cînd a deschis ochii a fost păpușa.

În 1918, acad. I. P. Pavlov a studiat cazul bolnavului Kacjalnik, care a adormit la vîrsta de 40 de ani și s-a trezit la 60. În toți acești 20 de ani, bolnavul a fost hrănit pe cale artificială.

MAGAZIN

CUGETĂRI

● O viață trîndavă este o moarte venită înainte de vreme.

GOETHE
mare poet german, gînditor și om de știință
(1749—1832)

● Timpul e marele învățător. Cu cît știi mai mult, cu atît ești mai mîhnit de pierderea lui.

DANTE
poet italian, (1265—1321)

● Oamenii se aseamănă prin vorbe, dar se deosebesc prin fapte.

MOLIÈRE
dramaturg francez,
(1622—1673)

Piramidele. Construcții antice de dimensiuni colosale, construite în Egipt, Mesopotamia, Persia, India, Mexic etc. Cele mai cunoscute și mai importante sînt piramidele din Egipt și Mexic.

Printre cele mai renumite piramide din Egipt se numără cele de la Gizeh aproape de Cairo, construite în mileniul al III-lea î.e.n. pentru faraonii Kheops, Khefren și Mykerinos.

Piramida lui Kheops, considerată printre cele 7 minuni ale lumii antice, are 138 m înălțime (inițial avea 146 m), latura de 227 m și cuprinde 2 521 000 metri cubi de piatră.

În fotografie: Piramidele de la Gizeh.

CURIOZITĂȚI

Willi Mayer, din orașul Gera (R.D.G.), posedă un ceas neobișnuit pe care l-a creat cu 55 de ani în urmă din miez de piine. Ceasul indică timpul cu o mare precizie și nu a fost reparat niciodată. Cu timpul, cutia și mecanismul au devenit tari ca piatra.

Medicii de la spitalul administrației pentru problemele veteranilor din Brooklyn (S.U.A.) au reușit să creeze șuruburi speciale pentru sudarea oaselor. Acestea se confecționează din oase de taur, la un strung obișnuit. Experimentele efectuate pe cîini au dat rezultate deosebit de satisfăcătoare. La 48 de ore după introducerea unor asemenea șuruburi în femurile luxate a doi cîini, ei au putut deja să meargă, iar peste 10 zile — să fugă. După două săptămîni, radiografiile efectuate au arătat că șuruburile s-au resorbit complet.

ȘTIȚI CĂ ...

...în Golful Persic există o insulă — Insula Ormuz — alcătuită în întregime din sare? Pe această insulă nu cresc nici plante nici arbori și nu trăiește nici un fel de viețuitoare.

...în apele mărilor și oceanelor de pe planeta noastră se găsește atîta aur încît dacă ar fi adunat la un loc s-ar obține un lingou greu de 8 miliarde de tone?

...în deșertul Sahara cade în 100 de ani mai puțină ploaie decît cade în București într-un singur an?

...în Australia și în Noua Guinee trăiesc cei mai mari fluturi de pe Pămînt? Ei pot atinge o lungime de 26 cm. Băștinășii îi vinează pentru carnea lor care, se pare, e foarte gustoasă.

...în masivul Retezat se află lacul denumit Tăul Custurii, lac glaciar, situat la cea mai mare înălțime din țara noastră: 2 270 metri?

...unele plante și arbori trăiesc sute și chiar mii de ani? Așa, de pildă, iedera trăiește 200 de ani, frasinul — 300—400, stejarul — pînă la 2 000, sequoia (arborile mamut) — 8 000 iar o ferigă (macro-somia) din Australia trăiește chiar 15 000 de ani.

Beton din bumbac

La Institutul de cercetări pentru materiale plastice din R.S.S. Kirghiză, la prepararea betonului, în loc de ciment, a fost folosit un produs de hidroliză al cojilor semințelor de bumbac. Rezistența la compresiune a acestui beton crește astfel de trei ori, rezis-

tența la întindere — de cinci ori și rezistența la încovoiere — de opt ori. Acest beton nu este atacat de apă, nici de foc sau acizi. Folosit în combinație cu metale, de exemplu oțel, aderă atît de puternic, încît la încercări de rupere, se rupe mai întîi armătura de oțel.

**AUTO - INTERVIU
AUTO - CRITIC**

Zilele trecute a venit la redacție un vechi cititor să ne feliciteze cu prilejul împlinirii venerabilei vârste de 70 de ani (a revistei).

Reproducem după banda de magnetofon, discuația care a avut loc în cadrul secției noastre :

— Aici e „satira și umorul”
— Nicăieri n-ai intrat bine și ai început cu critica.

— Vroiam să știu dacă am intrat în biroul unde se realizează materialele umoristice.

— Ne însușim critica dumneavoastră...

— Era numai o întrebare dar luați-o cum vreți. În sfârșit, vreca să vă feliciteze pentru cei 70 de ani de activitate.

— Val, dar noi nu lucrăm de 70 de ani la Albina.

— După înfățișarea dumneavoastră așa mi-am zis și eu. Dar după bancuri...

Aici magnetofonul s-a dereglat așa că n-am putut reconstitui răspunsul nostru.

— Citesc adesea pagini semnate de doi oameni. Cum lucrați în doi? Nu vi se întâmplă să vă încarcați unul pe altul și să vorbiți deodată? Sau poate aveți o planificare: unul mă rîde — altul celălalt rîde.

— Noi ne-am organizat altfel munca. Unul e responsabil cu satira și celălalt cu umorul.

— Aha! Dar văd că în concediu pleacă mereu numai cel cu umorul. Aș vrea să știu dacă pe teren sînteți bine primii?

— Foarte bine... Pînă se află că sistem de la satiră și umor.

— Ați mai revenit deodată prin vreo comadă în care ați criticat pe cineva, ca să vedeți dacă s-au îndreptat lucrurile?

— Da, dar numai în doi.

— De ce?

— Păi nu știți că unde-s doi puterea crește?

— De asta sînteți atât de combativi și curajoși. Văd că în fiecare număr criticați cu tărie președinți de stat, populații regionale și raionale, URCAP-urile, comitetele de cultură de toate gradele, da chiar și pe cite unul care a tras o dușcă în plus la bufet.

— Și colaboratorii noștri sînt foarte combativi mai ales în materialele care nu sînt pe concred.

— Cine mai colaborează la pagina de satiră?

— Toți cei care au umor.

— Păi dacă am, de ce-l însumăm pentru ei?... Ce-mi place mie în revista dumneavoastră e că nu vă lăsați cu umorul numai în pagina care-i este destinată. Am întâlnit uneori materiale umoristice și la alte pagini.

— Și ce v-a mai plăcut din cele apărute în ultima vreme în revistă?

— Urmăresc cu mult interes schițele și povestirile, romanul de aventuri cu „va urma”, îmi plac cronicile literare și cinematografice din pagina culturală, cîvenatograful...

— Dar unde ați citit dumneavoastră toate acestea?

— În Albina. Nu v-am spus că sînt un vechi cititor? În încheiere vă rog să-mi spuneți ceva despre proiectele dumneavoastră de viitor.

— Judecînd după originalitatea întrebării se pare că ați și citit dumneavoastră gazetar. Avem proiecte mari. Cel mai important: să redactăm pagina umoristică a numărului festiv Albina — 100 de ani. Unde mai puț că am și început să ne pregătim pentru el. Avem niște bancuri mai vechi pe care o să le putem da drept noi. Credem că n-o să le mai recunoască nimeni. Și pînă atunci vrem să facem cu fiecare număr un pas înainte.

— Oho! Departe o să ajungeți.

— Nu vă supărați la venire sau v-am reținut numele...

— Păcădă!

ANDREI

Pt. conf. ANDREI CROITORU
și VLADIMIR PANĂ

„Cîntecul pre-ferat”

Iubiți ascultători din sate,
Transmitem astăzi în eter
Din „cîntecul pre-ferat”
Vreo cîteva mai cu... piper!

În familie, știți prea bine,
Prietenii, prietenii trag;
Ca un „deochi” la armonie,
Le dedicăm Prieten drag.

Cînd, criticat într-o ședință,
Se indignează cineva,
Cu răzbunare de-amenință
Transmitem Nu te supăra.

Unora de la sfaturi, care
De drumuri nu se sinchiesc,
S-aucite Strada-n difuzoare —
Poate c-așa la... drum pornesc.

Te caut... discul se-adresează
Acelora cu mîini prea lungi
Și pe deplin îl completează
Bundița nouă — dar în dungii.

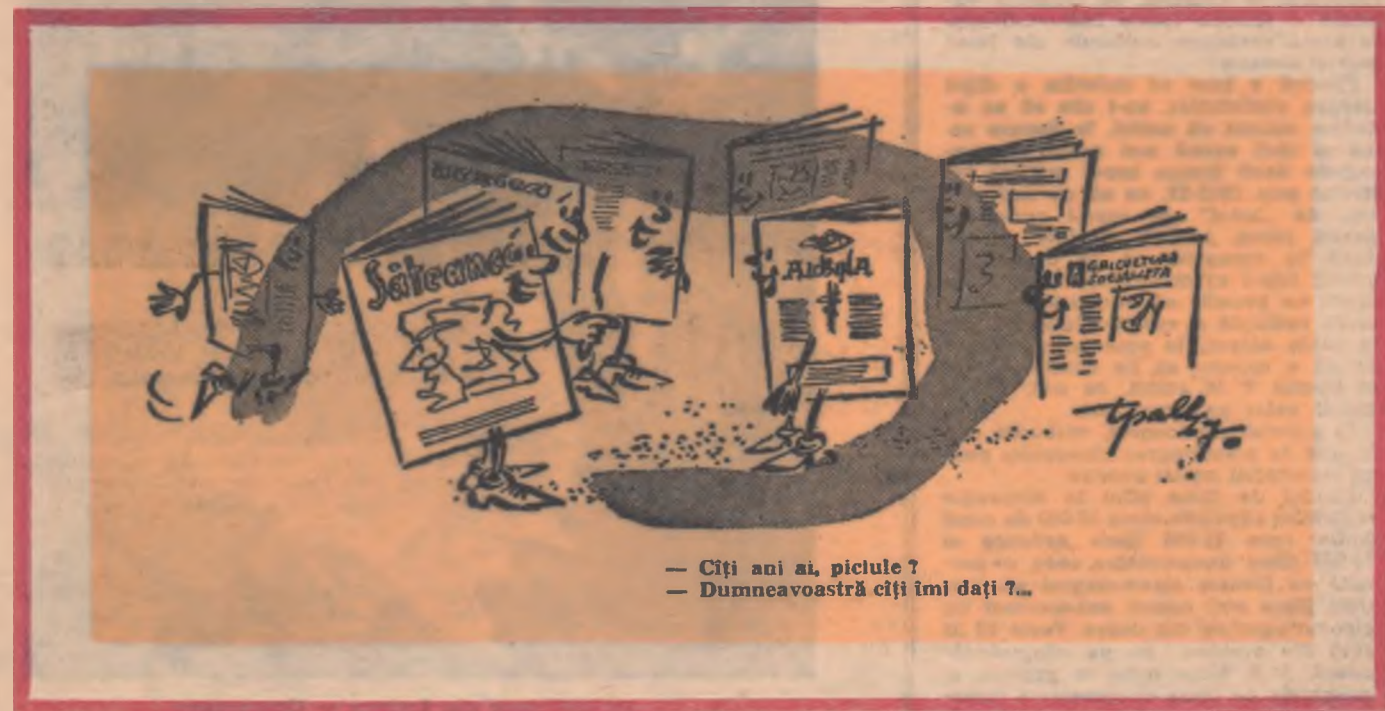
Unor scandalagii de seamă,
La Bun e vinul ghiurghiuliu
Le-aducem Liniste la crama
Și Noapte bună că-i tîrziu!

Pe funcționarul ce amîină
(Îl știu și eu, îl știu și tu...)
Să ascultăm cum îl îngîină
Păpușa care spune nu.

Iar navetistului Ionică,
Ce la servicii stă ca pe jar,
Cu Trenule mașină mică
Să-i amintim de-al său orar.

Nu-ncape-aici întreaga listă —
Dar melodiile eu sper
Că tipărite în revistă
Nu se vor pierde în eter...

EMANOIL MIHAILESCU

— Cîți ani ai, picule?
— Dumneavoastră cîți îmi dați?...

Basmul cel adevărat

— Ce faci mult prea stimat Făt-Frumos?
— Păi ce să fac? Dansez și cînt în cor.
— Și ce mai știți de zmeul fioros?
— Se agită supărat, e dirijor!

— Ileana Cosînzeana?
— O pierdui;
Pe aici sînt toate blonde și înalte
Prin fetele acestea drept să spui
N-o pot deosebi de celelalte.

— Dar Sfarmă Piatră?
— Tot neobosit.
Din pietre mari el face mărunțele
Așa că de curînd a devenit
Brigadier la construit șosele.

Păcală și Tîndală sînt actori
De scheciuri umoristice-n brigadă
Cu glumele lor vechi, adeseori
Ajung chiar și la Teatrul de Estradă.

Și armăsarul mîncător de jar
Acum e slab sărmanul ca o scoabă
Ocupă post de Pegas titular
Și toți poezii mi l-au pus la treabă.

— Dar pasărea măiastră?
— A plecat
C-un meșter faur, ager spiriduş
Pe care l-a iubit și inspirat
— Cum se numește?
— Constantin Brîncuși.

MIRCEA PAVELESCU

Poate n-o să vă vină să credeți, dar ieri am stat de vorbă cu un fachir. Fachir, în carne, oase și... turbant. Așteptam să intru la o poli-clinică rațională și deodată aud o voce:
— Tot la doctorul Ionescu?
— Tot!
— Tot astenie?
— Nu! Mă supără o

Un fachir a III-a

afurisită de durere de cap, îl răspund eu și-l privesc cu atenție pe noul venit. Acesta observă și...
— Permiteți! Protopopescu... Fachir categoria III-a!
— Încîntat! Vasilescu, directorul căminului cultural din Siceria de Jos.
— Mă bucur că am de-a face cu un om care lucrează tot în branșa artistică.

— Dar... terțați-mă că vă întreb, cum de v-ați ales tocmai meseria asta de... fachir?

— Păi, să vedeți! Eu de fapt am fost înții contabil la un G.A.S. Aici mi-am început cariera cu mici scamatori... Făceam să dispară cîteva mii de lei într-o clipă...

— Prin sugestie în masă?
— În masă, scaune și alte obiecte de inventar pe care le transferam prin formula „hocus pocus” la domiciliul meu.

— Interesant.
— Apoi am trecut la experiențe mai complicate: am început să înghit...

— Săbii?
— Nu! Fonduri... Am cumpărat 5327 de plicuri moartea muștelor pe care le-am legat la coada vacilor.

— Modern!
— Și ca să nu se supere oițele din G.A.S. le-am cumpărat 2634 de claxoane în locul tălănzilor care, trebuie să re-

cunoaștem, că sînt depășite. Nu?

— Știu și eu?
— Apoi, fiindcă tot am mai rămas niște fonduri necheltuite, am cumpărat 12 frigidere Fram, pe care le-am adus la noi la contabilitate.

— Ce făceați cu atîtea?
— Am băgat arhiva în ele... Știi cum e arhiva, cam veche... Mi-era să nu se strice... citrele!

— Dar parcă se aude un sîsiit.
— A! E șarpele meu Bobby!

— Aoleu! Făcui eu privind înfricoșat spre un coșuleț de paie unde își avea culcușul Bobby, care se porni din nou pe sîsiit.

— Nu vă fie teamă. Șarpele care sîsiie nu mușcă, făcu stăpînul său. Apoi băgă mina în buzunar și scoase cîteva pionere. Le înghiți pe toate cum ai înghiți un antinevralgic.

— Ce faceți?
— Mă ferțați! Sînt la regim. Doctorul mi-a spus că nu mai am

SILVIU GEORGESCU

CULTURA ÎN SATUL

Semnează:

- 1 **COSTACHE ANTONIU** ■ Iubitori ai artei teatrale
Artist al poporului
- 2 **Prof. univ. dr. docent MIHNEA GHEORGHIU** ■ Un factor de civilizație
vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă
- 3 **ANGELA POPESCU BREDICENI** ■ Cartea și biblioteca
directoarea Bibliotecii Centrale de Stat
- 4 **Prof. dr. docent V. STRATULA** ■ Între Dunăre și Olt
- 5 **DUMITRU FĂLTICEANU** ■ Receptivi la frumos
secretarul Comitetului regional
pentru cultură și artă Dobrogea

1 Imi amintesc limpede de învățătorul satului, Ion Anton — care și-a dat primul seama cât de mult iubesc teatrul.

În micul sat Țigănești din apropierea Iașului, datorită flacării care-l încălzea inima și care a cuprins inimile școlărilor mai măricei, luase naștere un mic colectiv teatral cu care cutreieram satele din jurul Iașului. De echipe organizate de amatori nu prea putea fi vorba pe atunci, în primii ani ai secolului nostru. Dar se găseau oameni, tineri sau mai vîrstnici, care-și dăruiau orele dinspre înserat sau ceasurile de tihnă ale duminicilor recitării versurilor, intruchipării rolurilor cu precădere din piese ale clasicii noastre.

Au trecut peste șase decenii de atunci, timp în care omenirea a fost zguduită de două războaie mondiale. Ultimele două decenii au adus în ansamblul vieții noastre, pe toate planurile, uniașe prefaceri.

Dacă existau unele vechi formații de amatori cu tradiții la sate, cum ar fi coruri, tarafuri sau echipe de dansuri, echipele teatrale de amatori au cunoscut o răsplindire mai sporadică. Înființate și însuflețite de cite un învățător entuziast, dascăli prețuiți ai satelor, ele nu puteau însă dăinui prea mult din lipsa unui sprijin material corespunzător, a unui interes susținut din partea autorităților. Cît de impresionante ne apar mai ales astăzi — văzute prin ceața deceniilor care au trecut — încercările și eforturile acestor entuziaști care se încapăținau să valorifice și să răsplindescă tezaurul neprețuit al artei populare sau culte: producții folclorice care scoteau la lumină datini străvechi sau transunerii scenice, poate naive, dar comunicînd întreaga emoție și vibrație a unor piese ce stau la temelia dramaturgiei noastre naționale.

Ce distanță uriașă am străbătut de la mica echipă alcătuită din elevii unei școli dintr-un satuc moldovean și laureații zilelor noastre, mîndri finaliști ai festivalurilor bienale de artiști amatori. Avînd cinstea și bucuria de a face parte din juriul acestor festivaluri, am fost fericit de a putea asista la adevărata revărsare de energie și frumusețe pe care o prilejuiesc aceste întâlniri. Zeci de mii de iubitori ai artei, harnici muncitori ai ogoarelor, se întruiesc pentru a dezvălui o lume nesecată de surprize: și de cite ori nu descoperi printre ei talente autentice, viguroase, emoționante. Descoperite și stimulate, ele servesc cu devotament unei arte care le-a deschis ochii asupra a ceea ce înseamnă frumusețe, culoare, expresivitate, lumină. Și izvoarele pornesc nu numai din munți, ci le auzi surînd și pe cîmpie sau lingă mare (e vorba de „izvoarele” de artă, mereu proaspete, care îmbogățesc structura spirituală a poporului nostru). Ele se revarsă cu impetuozitate într-o „mare” vie, mișcătoare: aceea alcătuită din zecile de mii, din milioanele de spectatori, din sălile căminelor culturale și pînă în marea sală a Palatului din Capitala țării.

2 Modul în care funcția cinematografului, ca purtător de artă și informație culturală și ca factor de civilizație se poate exercita cu bune rezultate în viața satului românesc de azi, a reprezentat mereu pentru noi o preocupare specială, întrucît ea reprezintă răspîndirea terito-

rială a unităților, cit și utilajul și programul acestora.

Spectatorul din sate, informat prin presă, radio și televiziune, despre noutățile culturale, a dobîndit spirit de selecție și are preferințe. În prezent, toate comunele de reședință și satele mari sînt cinesificate, rețeaua aceasta însumînd aproape 6000 de cinematografe, cu o frecvență (după datele anului trecut) de aproape 80 milioane de spectatori anual. O cifră care, raportată la numărul de locuitori, exprimă o situație foarte îmbucurătoare în suma cerințelor culturale ale lumii satelor noastre.

Fiindcă e bine să insistăm o clipă asupra statisticilor, nu-i rău să ne aducem aminte că astăzi, în fiecare raion al țării există mai multe cinematografe decît înțeau într-o regiune întreagă prin 1952-57, ca să nu mai vorbim de „luxul” pe care-l constituia pentru țaran, înainte de 1947, să se ducă la cinematograful, la oraș. Progresul rapid al cinesificării, în anii din urmă, ne permite să trecem la ameliorarea radicală a spectacolului de film în sălile satești, în care scop rețeaua rurală a început să fie dotată cu noul aparat T 16 stabil, cu arc, pentru filmul celor pe ecran lat.

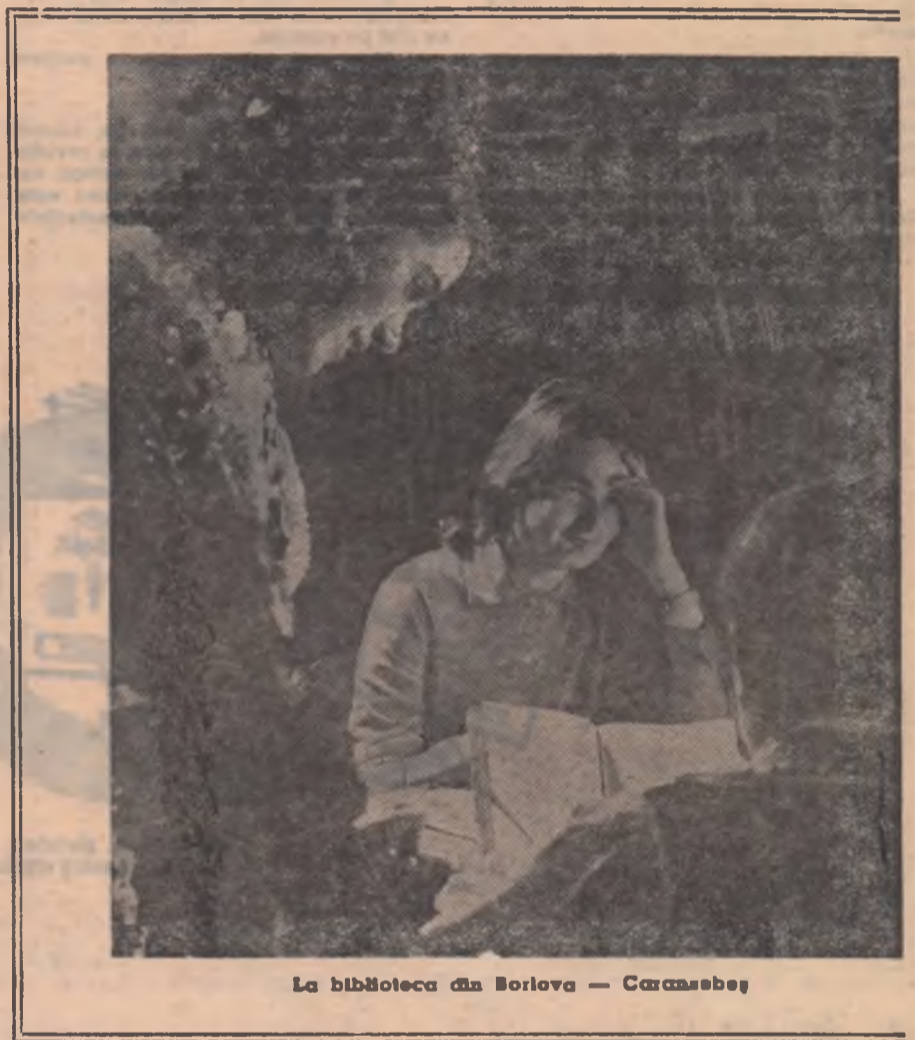
În paralel cu aceasta, vorbeam mai înainte de preocuparea cinesților pentru repertoriul rețelei noastre.

Fondul de filme aflat la dispoziția regiunilor cuprinde circa 50000 de copii dintre care 22000 filme artistice și 28000 filme documentare, ceea ce permite ca fiecare cinematograful să prezinte filme noi, uneori concomitent cu cinematografele din orașe. Peste 80 la sută din acestea au pe adîs, săptămînal, 2-3 filme artistice precum și programe de filme documentare (științifice, agricole, reportaje sportive etc.).

În repertoriul cinematografulor, un loc de seamă îl ocupă și filmul românesc, care oglindește prefacerile spirituale și social-economice din țara noastră, sau luptele poporului pentru făurirea patriei de azi. Filmele din producția națională au cîștigat încrederea și simpatia spectatorilor. În cursul anului 1966 numărul spectatorilor la vizionarea filmelor românești s-a ridicat la aproape 50 milioane; Tudor, Neamul Șoimăreștilor, Lupeni '29, Setea, Pădurea spinzurașilor, Haiducii, s-au bucurat de o primire cu totul deosebită. Primirea entuziastă a filmului Dacii, aflat în prezent pe multe din ecranele cinematografulor din țară, demonstrează simpatia cu care sînt primite realizările producției românești care îmbogățesc epopeea națională cinematografică.

Paralel cu rulara filmelor artistice, cinematografele de la sate prezintă un număr mare de filme documentare, ediții și reportaje filmate de o mare varietate tematică. Educația științifică și educația estetică merg astfel mîna în mîna și contribuie în chip rodnic la echilibrarea repertoriului cinematografic sateșc. În fiecare an, aceste filme sînt folosite cu succes în cadrul învățămîntului agrozootehnic de masă, desfășurat prin grîja Consiliului Superior al Agriculturii în colaborare cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție. Prin filmele documentare agrozootehnice, țărănimca noastră cooperatistă ia cunoștință de metodele înaintate de cultivare a pămîntului, de creștere a producției vegetale și animale, pentru continua îmbunătățire a nivelului de trai, pentru progresul economic al țării.

Activitatea cu filmul, în ansamblul formelor cultural-educative de masă ce au loc la căminele culturale, cuprinde

La biblioteca din Borlova — Caramanboș

organizarea unor dialoguri tovărășești în care se dezbate problemele vieții de familie, în special ale educației tinereții. Pe de altă parte, în fiecare an, Festivalul filmului pentru sate, acțiune de cea mai mare amploare, atrage milioane de spectatori. Dacă în anul 1963, la manifestările prilejuite de primul festival, au participat 9 milioane de spectatori, în anul 1966, în cele peste 10000 de localități în care s-a desfășurat, numărul intrărilor la film a atins aproape 16 milioane.

Prin conținutul său educativ ediția actuală își propune să contribuie la popularizarea politicii interne și externe a partidului nostru, la dezvoltarea conștiinței socialiste a țărănimii noastre, la ridicarea nivelului de civilizație al satului, în comparație cu noile așezări urbane apărute.

Bilanțul anului 1966 a evidențiat rezultatele deosebite în activitatea întreprinderilor cinematografice regionale, dar succesele înregistrate sînt și rezultatul unei munci susținute, din partea activiștilor culturali care, cu pasiune, dragoste și competență, desfășoară o laborioasă activitate pe tărîmul muncii cultural-educative. Este vrednică de remarcă activitatea multor cinematografe satești unde munca cu filmul se îmbină armonios cu celelalte activități culturale în cadrul căminului. Pot fi citate cu merită laudă, pentru rezultatele muncii lor, căminele culturale din comunele: Avrig (reg. Brașov), Sîlpu (reg. Ploiești), Priboieni (reg. Argeș), Iancu-Jianu (reg. Oltenia), Balta Albă (reg. Mureș-Au-

tonomă Maghiară), Ovidiu și Mahmudia (reg. Dobrogea), Podoleni (reg. Bacău), Independența (reg. Galați), Sînicovă (reg. Cluj), Zăpodeni (reg. Iași), Salsic (reg. Maramureș), Secul (reg. Banat), Cîlnic (reg. Hunedoara), și încă multe altele. La aceste eforturi, comitetele de cultură și artă își aduc prețioasa lor contribuție conducînd și organizînd temeinic întreaga muncă culturală, preocupîndu-se îndeaproape de rețeaua de unități cinematografice, instrument modern și eficient, de sprijinire a activităților cultural-educative de masă. Sinteză tehnică, incomparabilă, a tuturor artelor cunoscute, filmul reprezintă astăzi un factor important de educație științifică și estetică, un factor de civilizație.

3 Menirea cărții și bibliotecii în satul românesc contemporan nu poate fi desprinsă de rosturile întregii activități culturale pe care partidul și statul nostru o promovează pentru luminarea minții, înzestrarea sufletului și creșterea priecării făuritorilor noii Români, virtuți fără de care ridicarea bunăstării materiale nu s-ar putea prea lesne săvîrși.nici socoti ca o datorie bine implinită.

„Poporul — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al Partidului — adevăratul făuritor al tuturor bogățiilor patriei, trebuie să-și închine oamenii de artă și cultură,

ROMANESC CONTEMPORAN

tot ceea ce pot crea mai frumos și mai bun". Unor asemenea rosturi le este închinată și activitatea așezămintelor noastre de cultură. Cel ce străbate astăzi satele patriei noastre își poate da seama cum se împlinește acest crez, această operă de zidire continuă, mișcătoare dar sigură, în care statul cheltuiește cu generozitate energii, idei și bani, turnând temelii noi aspirațiilor de cultură și setei de cunoaștere ale poporului.

Virstnicul căruia în anii tinereții i-a încăput în mină „Semănătorul” lui Vlahuță și Coșbuc, își va aminti desigur de înflăcăratul apel al lui Vlahuță: „Cărți, cărți pentru popor! Acolo e un suflet mare care cere lumină! Acolo stau genii ascunse gata să sbucnească... Acolo-i puterea și viitorul nostru”.

Dacă s-ar porni la scrierea unei istorii, a răspîndirii culturii în rîndurile poporului, s-ar putea urmări mai cu ușurință cum această idee durează de mai bine de un secol, începînd cu „Foia satească” a lui Gheorghe Asachi

de 3000 de biblioteci ale „Astrei” și vreo 8000 ale Casei Școlilor. Din păcate însă strădaniile nu-și culegeau roadele scontate. „Biblioteca populară — spunea D. Gusti — e o formă de organizare culturală, care nu mai poate lipsi nici unei țări culte... procedura noastră n-a fost cea mai fericită. Am pierdut din vedere că biblioteca e un așezămint în care intră mai multe elemente: local, carte, bibliotecar, buget public și ne-am mulțumit de obicei să ne îngrijim numai de unul. Am crezut că ajung niște cărți într-un dulap, risipite prin sate pentru ca misiunea transfușunii cunoștințelor și desfătării minții și sufletului să aibă loc. Această minune însă, ca atîtea alte minuni zadarnic așteptate, n-a avut loc”. Iată de ce, socot că statisticile din acea perioadă nu pot fi tălmăcite fără alăturarea unor astfel de mărturii edificatoare! Firesc minunea așteptată de cei ce au tradit în acei ani la înghebarea de biblioteci în mediul rural nu se putea înfăptui din pricina modului în

bibliotecii — a unui număr de 2.250.000 exemplare!

În același an pe care l-am luat în considerare mai sus, cele 11.036 biblioteci publice au înscris un număr de 5.908.000 cititori, care au consultat 50.485.000 de volume, iar dacă socotim numai pe cei ce au fost înregistrați în bibliotecile comunale și satești numărul lor se ridică la 3.579.000, iar al volumelor citite la 27.847.000.

Alta este fața satului românesc contemporan, alta este și viața locuitorilor lui! Nevoile, mentalitatea și exigențele sînt profund schimbate. Înțelegerea politică pe care partidul nostru o desfășoară în toate sectoarele vieții social-economice și culturale cere o țărănime luminată; lucrarea pămîntului după metode științifice cere pricepere, instruire continuă, schimbarea unor mentalități. Pătrunderea presei, radioului, televiziunii și filmului pînă în cele mai îndepărtate sate șterge ignoranța și creează încontinuu necesități noi. De toate aceste considerente și împrejurări este dator să țină seama și cel ce scrie cărți pentru nevoile sateanului sau despre el, și cel ce le face și cel ce le difuzează. Scriitorii, autorii, editorii, bibliotecarii și librarii, sînt făuritorii și mînuitorii unuia din cele mai eficiente instrumente de învățare și de desfătare spirituală și de aceea cei ce slujesc cartea slujesc poporul însuși.

4 Cunosc satele din Oltenia de aproape 30 de ani activînd ca cercetător în diferite stațiuni experimentale agricole, ca îndrumător în campaniile agricole, ca profesor în formarea de cadre superioare. Îmi amintesc de timpul petrecut în satele Deveselu și Studina, din fostul județ Romanați, sau Măceșul Doljului, ori Cornești de Gorj și altele, cînd țărani lucrau toate nopțile de vară și de toamnă pentru bătutul florii soarelui cu bățul sau la alte munci, iar dimineața, după răsăritul Luceafărului, porneau nedormiți la claca boierului din sat.

Prost arau ogorul în primăvară înainte de semănat, puține cuiburi de porumb lăscu la hectar, pe care îl mai și rănițau și, ca urmare, puțin culegeau în toamnă. E drept, pentru umplerea coșurilor boierului, era destul, dar pentru ei nu mai rămînea aproape nimic. Au trecut anii. Plaiurile sînt aceleași, dar ogoarele au căpătat altă înfățișare, pentru că oamenii, țărani Olteniei, azi membrii cooperativelor agricole, au la îndemînă tractoare puternice care rup brazdă adîncă în ogoare. Cele zece-douăzeci de tractoare care lucrează în fiecare cooperativă depășesc cu mult 100—150 de perechi de vite care se găseau în satul dinainte de cooperativizare. În Oltenia sînt 496 de unități agricole cooperatiste care stăpînesc o suprafață arabilă de 714.313 hectare. Se lucrează cu peste 6.300 de tractoare, care echivalează cu cel puțin 94.500 de perechi bune de animale de tracțiune. Pentru cerealele păioase, tractorul ară, seamănă, seceră și treieră, cooperatorii doar încarcă sămînta în semănători, leagă sacii pe combină la secerat și țin socoteala transporturilor la magazia gospodăriei sau la siloz. La semănatul porumbului cooperatorii umplu cutiile semănătorilor cu sămîntă din hibridul cel mai productiv. În loc de 10—20 mii de cuiburi la hectar ca altădată, avem azi pe ogoarele noastre 30—40 mii de cuiburi. Se prășește cu tractoarele între rînduri. Sapa manuală rămîne doar pentru prășitul între cuiburi pe rînd de 2 sau de 3 ori fără mușuroaie și fără șanțuri făcute cu rarița. Și recolta este bogată.

Acum 30 de ani satele erau pline de analfabeți. Acum mii de copii urmează cursuri de pregătire generală nu numai în liceele din Craiova, Caracal, Corabia, Tr. Severin și Tg. Jiu, și în toate cele 13 centre de raion se găsește cite un liceu pentru cultură generală, sau cite un liceu de specialitate, iar Universitatea din Craiova, cu cele 9 facultăți, școlarizează azi peste 3.000 de fii și fiice, majoritatea de pe plaiurile oltenesti. Dar nu numai copiii din satele noastre învață carte ci și părinții, care mai ales în timpul iernii fac cursuri agrozootehnice de masă.

Datorită unor cîștiguri îndestulătoare, cooperatorii harnici din fiecare sat și-au făcut case noi, frumoase, au aparate de radio și televizoare. Mulți țărani cooperatori au camere separate pentru bătrîni și copii. Și sînt destui dintre aceștia care au crescut cite 8—10 și chiar mai mulți într-o singură încăpere.

5 Cînd în 1850, eminentul om de cultură român, Ion Ionescu de la Brad, trecea prin Dobrogea, el găsea în țara vîntului și a nisipului un loc plin de farmec, dar sărac spiritual.

„Nu este țară pe lume — scria Ion Ionescu de la Brad — care, într-așa îngustă întindere de pămînt, să cuprindă mai multe monumente artistice ca Dobrogea. Din distanță în distanță, foarte aproape una de alta, pe movile și pe dealuri, se văd ruinele cetățurilor romane, atît pe țărmurile Mării, cit și pe malul Dunării, încît am putea spune că românul în Dobrogea călca pretutindeni pe ruinele măririi strămoșilor săi. Tot ceea ce a lipsește românilor dobrogeni este pinea sufletească”.

De la dobrogeanul privat de binefacerele culturii, pînă la dobrogeanul anilor noștri, consumator activ de cultură în timpul liber, interpret al eroilor lui Caragiale și Lovinescu sau mesager al cîntecului și dansului popular pe scenele festivalurilor de folclor, omul care vede în medie 14 filme pe an, care este cititor al bibliotecilor presărate în toate satele regiunii, s-au scurs o sută de ani, din care numai cele două decenii din urmă i-au revoluționat traiul, mîntea și sufletul.

Despre istoria culturii românești la Dobrogea? Poate că marea, poate că vîntul sau întinderea cîmpiei, poate că roadele de aur, vestigiile istorice, împărăția fabuloasă a Deltei, stăpînite de vigoarea muncitorilor și țăranilor dobrogeni au născut măiestrii, au dăruit nume astăzi cunoscute pretutindeni. Din Dobrogea au plecat artiști plastici de prestigiu: Ion Jalea, Alexandru Ciucurencu, Lucian Grigorescu, Boris Caragea, Cristea Grosu, care, folosind penelul și culoarea, sau piatra și bronzul, au redat peisaje tulcene, litoralul, au modelat tipuri de oameni ai acestor meleaguri. Arheologi, geografi, istorici ca Vasile Pârvan, G. Munteanu Murgoci, C. Brătescu, C-tin Moisel au scurmat solul dobrogean și i-au descris relieful, i-au descoperit tezaurul format din statui, ruine de cetăți, monede, urme grăitoare ale unei civilizații de mult apuse. În muzica lui Ioan D. Chirescu, Dobrogea natală ocupă un loc de frunte în cîntece ca: „Mult mi-e dragă Dobrogea”, „Dobrogea de aur”, ilustrînd puternica legătură care s-a stabilit între compozitor și locurile din care a plecat.

Toate aceste bogății, plămădite sub soarele Dobrogei, sînt valori incontestabile. Ele se întorc în satele Dobrogei, alături de celelalte valori spirituale și se fac cunoscute prin mijloacele culturale existente astăzi în fiecare loc: muzee, cămine, biblioteci, cinematografe, cluburi, televizoare, radiouri, spectacole artistice.

În muzeele în aer liber ale Dobrogei: Istria, Capidava, Adamclisi, Heracleea, găsești țărani în excursie și în satul măcinean Cerna, vizitatorii pășesc cu respect în casa copilăriei poetului Panait Cerna; la Gălbiori, Straja, Cumpăna, sau Grădina, sătenii au întîlniri cu academicienii, profesori universitari, conferențieri de prestigiu, care vin cu expunerii în întîmpinarea întrebărilor variate adresate de localnici; la muzeele de artă din Limanu, Topalu, Babadag, se pot admira colecțiile de picturi strînse cu migală în decursul anilor de oameni pasionați. În sfîrșit, sătenii umplu pînă la rețuș sălile de spectacol, fie cînd e vorba de echipa de amatori a cîminului cultural, fie cînd ansamblul regional „Briulețul” poșesește în mijlocul lor cu proștețimea și vigoarea mereu nealterate ale folclorului nostru multiseclar.

Dezvoltarea gustului lor artistic merge mai departe: o manifestare puțin obișnuită a strîns în sala de festivități a comunei Comana aproape tot satul: maestrul Ion Voicu concerta pentru cooperatorii de aici cu virtuozitatea cu care a cucerit audienții de peste hotare.

Aceeași adeziune colectivă se remarcă și ori de cite ori se zăresc torile literare, săptămînile de poezii sau luna cărții la sate prietenoase întîlniri cu poeți și prozaieri desprînși din mijlocul acestor oameni receptivi, sensibili creatori de artă. Numeroasele culegeri de folclor din regiunea noastră atestă existența unei puternice creații populare, care continuă și astăzi, țărani cooperatori adăugînd elemente noi, îmbogățite din viața și munca lui.

Satele dobrogene, primele unite sub steagul cooperativizării totale a agriculturii, înscîrînd sub îndrumarea permanentă a P.C.R. noi realizări pe harta României, devin modele ale adevăratei frumuseți socialiste.

Casa de cultură din Breaza

și Mihail Kogălniceanu, fără a uita de „Învățătorul satelor”. Dar „iscusita zăbavă”, cum obișnuia Miron Costin să numească lectura, și-a găsit propovăduitorii ei, nu numai din rîndul unor eminente personalități, dar și din rîndul unor mai modeste intelectuali. S-ar putea trece oare cu vederea pilda învățătorului Ion Aristotel din Băbeni (Rîmnicu-Sărat), sau a profesorului Radu Cercel, revizorul județului Ilfov, sau a învățătorului Nicolae Theodorescu din Foresti (Suceava) sau a învățătorului Ion Cosmescu din Obilești Noi (Ilfov), înfăptuitorii primelor biblioteci populare la sate! Pe munca neobosită a învățătorilor și pe serviciile unora din cei mai prețuiți scriitori (Vlahuță, Coșbuc, Sadoveanu) s-a sprijinit și Spiru Haret atunci cînd a purces la crearea de biblioteci publice rurale. Cam în aceeași vreme în care Ioan Pop-Reteaganul și redacțiile revistelor de peste munți făceau danii bibliotecii din Băbeni, „Astra” mucea neobosit la înființarea de biblioteci în mediul rural, astfel încît pînă la izbucnirea războiului „avea citeva mii de biblioteci, în toate satele ardeleni”.

În perioada din preajma primului război ca și în cea cuprinsă între cele două războaie, numeroase asociații, societăți, fundații și ligi culturale locale și naționale au militat pentru crearea de biblioteci. Casei Școlilor i se dăduseră cele 1.000 de biblioteci create pînă în anul 1916, ca și cele 4.129, înființate în primii ani de după război (1922—1923). În jurul anului 1930, Em. Bucuța consemna, fără a se sprijini pe o statistică prea riguroasă, un număr

care era orînduită societatea noastră, atunci, iar eficiența nu putea fi pe măsura strădaniilor ce se depuneau!

În anii ce au urmat eliberării, cînd poporul nostru „harnic și cutezător” a trecut sub conducerea partidului la zidirea unei vieți noi, culturalizarea maselor a devenit unul din țelurile de seamă ale politicii de partid și de stat. Pretutindeni în satele patriei noastre au fost durate „cetăți ale minții” — cum îi plăcea aceluiași Bucuța să numească bibliotecile — statul democrat-popular a dat legiuiri anume care să ducă la crearea de biblioteci, creînd totodată și o instituție care să le înzeestreze — Fondul de Stat al Cărții — și o alta — Biblioteca Centrală de Stat — care să îndrume activitatea miilor de biblioteci publice ce luau ființă într-un ritm nemaiîntîlnit în istoria bibliotecilor românești. Statisticile din anii noștri, sigure și permanente, nu sporădicesc și întîmplătoare, ca în trecut — exprimă în cifre împlinirea năzuințelor unor generații întregi! 11.036 biblioteci publice, dintre care 3.236 biblioteci comunale și 2.318 biblioteci satești; 8.528 biblioteci școlare, din care o parte se află în mediul rural, iată bilanțul anului 1966. Zestrea bibliotecilor publice se ridică la 43.905.000 volume, din care în cele 5.554 biblioteci comunale și satești, luate laolaltă, se găseau 22.345.000 volume. Este lesne de măsurat pasul uriaș care s-a făcut dacă vom aminti, de pildă, că în perioada 1925—1930, Casa Școlilor consemna cu mîndrie trimiterea în bibliotecile sale a unui număr de 120.000 volume și tipărirea — în bună parte pentru nevoile acestor

CURG FLUVIILE DE LUMINĂ

În urmă cu aproape cinci decenii Uniunea Sovietică din Rusia au aprobat planul GOELRO, care prevedea dezvoltarea economiei sovietice pe baza electrificării și pe care V.I. Lenin l-a numit al doilea program al partidului. Cum arată astăzi, după o jumătate de secol, harta energetică a Uniunii Sovietice? În ce realizări s-au concretizat cuvintele leniniste „Comunism înseamnă Puterea sovietică plus electrificarea întregii țări”?

Să chibzuim asupra câtorva date. Primul vârstnic al planului de electrificare, hidrocentrala de pe Volhov, a avut o putere de 64 000 de kilowați. În anii

următori, pe Nipru, pe Volga și pe fluviile Siberiei au fost construite centrale electrice a căror putere nu se mai număra cu zecile, ci cu sutele de mii de kilowați. Și, în sfârșit, în zilele noastre oamenii sovietici înalță „fabrici de electricitate” însumând, fiecare, câteva milioane de kilowați. Dintre acestea fac parte hidrocentrala de la Krasno-Iarsk, pe fluviul Enisei, și aceea de la Bratsk, cea mai mare din lume, cu o capacitate de 4,1 milioane de kilowați! Pe drept cuvânt se poate spune că înțeleptele cuvinte ale lui V.I. Lenin au declanșat o revărsare de energie pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Electricitatea este o forță imensă, care stă la baza întregului progres tehnic. Fără ea sînt de neconceput realizarea proceselor tehnologice avansate, funcționarea dispozitivelor automate, a mijloacelor de transport moderne — într-un cuvânt ea nu poate fi despărțită de creația și traiul omenirii din zilele noastre. Cu ajutorul unui singur kilowat-oră, de pildă, se extrag 50 de tone de cărbune, se pot pompa 30 de kilograme de petrol sau țese 10 metri de pînză, se mulg 50 de vaci sau scoatem la incubator 30 de pul. Pentru fabricarea unui automobil e nevoie de 2 000 de kilowați-oră, iar pentru

construirea unei clădiri cu 120 de apartamente se consumă un milion de kilowat-oră. Ținînd seama de aceste date, putem înțelege ce însemne economisirea și cum trebuie să se economisească în economia Uniunii Sovietice în urma electrificării.

Să ne amintim de Dneproghes, una din centralele electrice construite pe Nipru încă înainte de 1941. Energia Dneproghesului a alimentat prima uzină de aluminiu, înălțată pe malul aceluiași fluviu ucrainean, și primele cupatoare Martin ale orașelului care, prin forța electricității, avea să devină puternic centru industrial Zaporozje. Bogățiile economice ale Arme-

niei sovietice de azi — o puternică industrie constructivă, textilă, alimentară — își trag originea din energia centralelor electrice de pe Centrala și Razdan. Orașele Togliatti și Voljski s-au transformat și ele în centre industriale o dată cu nașterea gigantilor energetici de pe fluviul Volga. După cum înțelegem dintr-o altă dată pustii, ale Siberiei, au fost trezite la viață de energia centralelor electrice, care a îngăduit crearea uzinelor siderurgice din vestul Siberiei, a unei uzine de aluminiu, a unor mari întreprinderi de exploatare a lemnului.

Anul acesta, an în care se împlinesc cinci decenii de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, tabloul electrificării Uniunii Sovietice se va îmbogăți cu o nouă dată: producția de energie electrică va depăși de 300 de ori nivelul anului 1913. La atingerea acestei cifre au contribuit și modernele centrale electrice puse în funcțiune de forța atomului. Într-un viitor apropiat numărul acestora va crește simțitor. În peninsula Kola, de pildă, va fi construită o centrală atomică, ce va alimenta cu energie o întinsă regiune minieră, iar în Extremul Orient, în tundra Ciukotkăi, o centrală similară va furniza curent bogatelor exploatare aurifere și va încălzi așezările minerilor și vînătorilor. După 1970 capacitatea centralelor atomico-electrice din U.R.S.S. va fi evaluată în milioane de kilowați, iar după încă un deceniu, cînd oamenii de știință vor pune la dispoziția energicienilor reactoare atomice de 1—2 milioane de kilowați, se va calcula în cifre de ordinul zecilor de milioane.

Au renăscut o dată cu pămîntul

Vreme de veacuri a dăinuit părerea că pămîntul mlăștinos al Bielorusiei nu e prielnic agriculturii și că roadele lui sărace nu pot să îndestuleze pe locuitorii lui.

E adevărat că natura a dăruit Bielorusiei un pămînt acoperit de bălți și mlaștini, care ocupă o treime din suprafața republicii. Guvernarea Rusiei țariste nu s-a îngrijit niciodată de asanarea mlăștinilor bielorusi și cu atît mai puțin de îmbunătățirea vieții țăranilor bieloruși, chinuți de foame și măcinați de boli. Căci, pe lângă recoltele slabe pe care agricultorii bieloruși le obțineau de pe peticele de pămînt uscat, mlaștinile erau un focar permanent de molimi, care secerau viețile unor oameni.

Istoria n-a cunoscut încă o ofensivă atît de grandioasă împotriva naturii ca aceea desfășurată în Bielorusia în anii Puterii Sovietice. Pînă în momentul de față au fost desecate și defrișate 1,2 milioane de hectare de pămînt mlăștinos, iar pînă în 1970 vor fi redat agricole altele 3,5 milioane de hectare de pămînt, adică un teritoriu egal cu suprafața Belgiei. Ca rezultat al desecărilor, în 1970, colhozurile și sovhozurile din Bielorusia vor obține de pe aceste terenuri cel puțin un milion de tone de cereale, două milioane de tone de cartofi, 400 000 de tone de legume, două milioane de tone de furaje, realizînd un beneficiu de peste o jumătate de miliard de ruble.

Pentru desecarea terenurilor mlăștinoase în R.S.S. Bielorusă lucrează o adevărată armată de mecanizatori. Numai în cursul acestui an ei vor primi „întăriri” constînd din 600 de tractoare, 250 excavatoare și un mare număr de alte mașini care vor completa parcul existent.

Poate mai mult decît în oricare altă parte, realizările Puterii Sovietice s-au făcut simțite în șesul mlăștinos din sudul Bielorusiei, cunoscut sub numele de Polesia. Ani de-a rîndul, izolați de lumea înconjurătoare prin numeroase bălți și riuulețe, țăranii din Polesia arau pămîntul cu săpăliga și se războiau cu mlaștinile și cu apele rîului Pripiet care, primăvara, inundau împrejurimile pe zeci de kilometri. Ținuți în întuneric și ignoranță (în Polesia la 1 000 de locuitori revenea un știutor de carte și un medic la 40 000 de locuitori), țăranii de prin partea locului obișnuiau să spună: „Nu sîntem oameni, sîntem din Polesia”. Zguduitoare mărturie a sărăciei și lipsei de drepturi! Dar cum arată Polesia astăzi, după 50 de ani?

Pămîntul ei e de nerecunoscut. Prima grijă a guvernului sovietic a fost inițierea unor uriașe lucrări de desecare a mlaștinilor. Pe lanurile colhozurilor și sovhozurilor care au luat naștere pe pămîntul altădată plin de băltoace se cultivă azi în scoate cauciucul. Dar lucrările de asanare continuă. Pe pămînturile desecate se prevede, de pildă, crearea a 50 de sovhozuri și a unui sistem de reținere a apelor care să formeze întinse bazine ce vor fi populate cu pești. De nerecunoscut sînt și jamenii Polesiei. Pentru ei au fost construite școli, centre medicale, instituții culturale-educative. Și dacă-și mai amintesc de trecutul lor amar, e pentru a spune: „Am devenit oameni pentru că sîntem din Polesia Sovietică!”

1917 — 1967

Semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

COPIII LUI OCTOMBRIE

● Față de 1917, producția industrială a Uniunii Sovietice a crescut, în 1967, de 110 ori.

● În 1920, fiecărui locuitor al Rusiei îi reveneau mai puțin de 4 kwh de energie electrică; în 1965 consumul pe cap de locuitor a crescut la 2 200 kwh.

Cînd și-a început munca de învățătoare într-un sat kazah, Daria Saranțeva abia împlinise nouăsprezece ani. Venise să-i învețe pe copiii alfabetul rus și, trăind în mijlocul lor, să se deprindă ea însăși cu limba kazahă.

Acolo, în acel sat kazah, o găsi vestea că se săvîrșise dreptatea: puterea trecuse în mîinile muncitorilor și țăranilor. Curînd după Revoluție, Daria Saranțeva trecu să lucreze la școala-internat din Orenburg, organizată pentru copiii kazah de orfanii. Plăpînzi, adunați de pe drumurile stepei secerate de gloanțe, micii școlari se simțeau bine în noul lor cămin lângă învățătoarea care le vorbea în limba lor maternă. Începură s-o numească apă, mamă, și pe chipurile lor oacheșe înfloriră zîmbetul.

Anii treceau și Țara Sovietelor avea nevoie de tot mai mulți ingineri și medici, agronomi și arhitecți. Institutele din Moscova și Leningrad își deschideau larg porțile tuturor celor dornici de învățătură. Printre aceștia se

aflau și primii absolvenți ai școlii-internat din Orenburg. Școala i-a crescut și i-a pregătit pentru viață și ei n-au trecut prin ea fără să lase urme...

Hadicia Murzalieva este astăzi profesoara universitară, doctor, om de știință emerit al R.S.S. Kazahă.

— M-am născut în 1913 la Kzîl-Orda și în minte îmi stăruie încă imaginea uliței înecate în praf și scîrțitului căruțelor trase de măgari, își amintește Murzalieva. Laolaltă cu alți copii am ajuns și eu la școala din Orenburg. Daria Ivanova Saranțeva m-a făcut să învăț să scriu, să mă împrietesc cu cartea pentru toată viața. În 1931 m-am înscris la Facultatea de Medicină din Leningrad. Mai tîrziu, la Alma-Ata mi-am susținut dizertația de doctor și am obținut titlul de doctor în științe.

La școala-internat din Orenburg a învățat și Ufa Ahmedsafin. Din fragedă copilărie fusese păstor. Colindase drumurile arse de soare alina stăpînirea lui natale, bucurîndu-se cînd dădea de o șuviță firavă de apă și întristîndu-se

cînd bătrîni își cîntau monotonul cîntec: „Fără flori ne e primăvara și fîntînile au secat demult”.

După revoluția din Octombrie micul păstor a fost dat în grija Dariai Saranțeva, dar în învățătoare a viitorilor doctori în știință și academicieni, cum o numesc azi foștii ei elevi. De atunci au trecut patruzeci și cinci de ani. Ufa Ahmedsafin a devenit academician, director al Institutului de hidrogeologie și hidrofizică al Academiei de științe din R.S.S. Kazahă. Dar nu înfîmplător s-a consacrat studiului apei. Actualul academician n-a uitat nici stăpîna arsă de secetă din îndepărtatii ani ai copilăriei lui, nici trista melopee a păstorilor bătrîni. Iar faptul că în ultimii ani în stepele Kazahstanului au fost descoperite rezerve mari de apă (circa șapte trilioane de metri cubi) îl bucură nespuse pe academicianul Ahmedsafin. În această realizare se află și rodul muncii lui.

Despre foștii elevi ai Dariai Saranțeva se pot scrie multe. Printre ei se numără profesorul B. Urzabaev, doctor în științe fizico-matematice, compozitorul B. Baikadamov, agronomul G. Kalberghenov, arhitectul-șef al orașului Alma-Ata M. Mendikuloșov și mulți alții.

Prima lor învățătoare și îndrumătoare, Daria Ivanova Saranțeva, pe care au numit-o cîndva „mamă”, e mîndră de acești copii ai lui Octombrie, de copiii ei cu tîmplele cărune.

● În urmă cu 50 de ani Rusia producea 4 milioane de tone de oțel pe an. Astăzi uzinele metalurgice ale Uniunii Sovietice livrează într-un an 100 de milioane de tone de oțel.

● Industria constructoare de mașini din U.R.S.S. cuprinde peste 100 de ramuri de producție specializate.

În anii Puterii sovietice producția acestei industrii a crescut de 538 ori în comparație cu 1913.

● Potrivit recensămîntului din 1897, în Rusia erau 700 000 de intelectuali; în 1926, în U.R.S.S. numărul lor se triplase, pentru ca anul trecut să ajungă la 26 de milioane.

CONTRIBUȚIE ACTIVĂ LA CAUZA PĂCII ȘI COLABORĂRII INTERNAȚIO- NALE

Intemeiată pe o analiză profundă a dezvoltării istorice contemporane, pe aprecierea principială a proceselor și evenimentelor vieții internaționale, politica externă a României socialiste acționează cu hotărâre și consecvență pentru statornicirea în lume a unui climat de pace și cooperare între popoare. La sesiunea Marii Adunări Naționale din iulie 1967, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Român, sublinia că „Politica externă a Republicii Socialiste România dă glas aspirațiilor profunde ale poporului român, care, consacranduși forța și energia uriașei opere creatoare, pașnice de edificare a noii orânduiri, manifestă în același timp un înalt spirit de responsabilitate pentru cauza socialismului și progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri.”

Activitatea internațională a partidului și guvernului reflectă cunoașterea temeinică a legilor care guvernează societatea, a schimbărilor ce intervin în evoluția raportului de forțe pe arena mondială. De aici rezultă caracterul științific, realist, al politicii externe românești, forța sa de convingere, autoritatea și prestigiul de care se bucură ea pe arena mondială. Alegerea ministrului de externe al României ca președinte al actualei sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, reflectă o largă recunoaștere internațională a eforturilor depuse de țara noastră pentru apărarea păcii, pentru dezvoltarea și consolidarea unor raporturi de încredere și colaborare rodnică între state, pentru prietenie între popoare.

Realitățile contemporane scot în evidență faptul că participarea țărilor mici și mijlocii la dezbaterile și soluționarea

problemelor vieții internaționale este una din trăsăturile epocii noastre. Prin acțiunile și inițiativele sale constructive, România se manifestă ca un factor activ și dinamic al păcii și progresului. În relațiile pe care țara noastră le dezvoltă cu toate statele lumii, ea și în ansamblul activității ei internaționale, trec ca un fir roșu călăuzitor respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, neamăstecul în treburile interne ale altor popoare, promovarea principiilor independenței și suveranității naționale.

Elementul central al politicii externe a României îl reprezintă prietenia și alianța cu toate țările socialiste, expresie a unității țărilor și aspirațiilor fundamentale, a intereselor comune în lupta împotriva imperialismului și reacțiunii, pentru triumful cauzei socialismului și păcii. România își dezvoltă continuu relațiile sale economice, politice și cultural-științifice cu toate țările socialiste. Schimburile economice cu statele sistemului socialist mondial reprezintă 59,6 la sută din comerțul exterior al țării noastre.

Pornind de la realitatea obiectivă că, în lume, există state cu orânduiri

sociale diferite, țara noastră consideră că evoluția normală a relațiilor de cooperare pe plan mondial constituie o condiție importantă pentru asigurarea păcii și înțelegerii internaționale. În acest scop, țara noastră desfășoară o vastă activitate pe linia dezvoltării și extinderii relațiilor cu toate țările de pe toate continentele. Republica Socialistă România are în prezent legături diplomatice cu 75 de state și întreține legături economice cu peste 100 de țări. România activează în 70 de organizații internaționale cu caracter economic și tehnico-științific. În ultimul

timp s-au intensificat considerabil contactele, schimburile de vizite cu șefi de state și de guverne, cu personalități de seamă din numeroase țări.

Se știe că în diferite zone ale globului, cercurile imperialiste încearcă să se opună dreptului popoarelor de a-și alege singure calea de dezvoltare. Agresiunea Statelor Unite împotriva poporului vietnamez constituie în prezent cel mai grav pericol pentru pacea lumii. Exprimându-și solidaritatea deplină cu poporul vietnamez, poporul nostru cere încetarea agresiunii, oprirea bombardamentelor împotriva R. D. Vietnam.

Tensiune și încordare degajă și situația din Orientul Apropiat. Învățămintele istoriei arată — și situația din Orientul Apropiat a dovedit-o din nou — că folosirea forței nu contribuie la soluționarea problemelor litigioase, ci, dimpotrivă, poate să ducă la agravarea lor. Încă de la izbucnirea crizei din Orientul Apropiat, țara noastră a subliniat necesitatea reglementării pe calea tratativilor. Pentru normalizarea situației se impune, ca o soluție eficientă, retragerea trupelor Israelului de pe teritoriile ocupate și reglementarea diferendurilor prin tratative care să țină seama de drepturile legitime ale fiecărui popor din această zonă.

În diverse probleme, înscrise și pe agenda sarcinilor de perspectivă a activității diplomatice internaționale — dezarmarea, întărirea securității europene, sprijinirea dezvoltării economice a tinerelor state naționale și altele — poziția țării noastre, activitatea ei practică, întotdeauna coresponsuzătoare principiilor care-i călăuzesc politica externă, se bucură de stima și aprecierea popoarelor.

E. POP

U Thant, secretarul general al O.N.U. (stinga) și Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al României, președintele celei de-a 22-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite

americane s-ar retrage de pe teritoriul său, chipurile ascultătorilor se încruntau; cînd ridica în slăvi înțelepciunea guvernului saigonez, izbucneau aplauze; cînd făcea o glumă, oamenii rideau în hohote — pe scurt, era un public model, pentru un conferențiar model, ajutat de un traducător model.

Poate că McWhite ar mai fi trăit multă vreme cu această plăcută impresie, dacă la una din cuvîntările sale nu s-ar fi nimerit să asiste și un comisar din Saigon care o rupea pe englezește. Colonelul ajunsese pe la mijlocul discursului, cînd comisarul l-a întrerupt, trăgîndu-l de minecă și șoptindu-i ceva la ureche. La început, americanului nu i-a venit să-și creadă urechilor: să fie oare cu puțință?

Căci ceea ce afla acum McWhite era într-adevăr uluitor. Tălmăciul său, în loc să traducă cele spuse de el, ținea — ca să zicem așa — o cuvîntare inversă. Cînd colonelul vorbea despre meritele intervențiștilor, interpretul enumera crimele lor; cînd conferențiarul lăuda guvernul Ky, traducătorul aducea elogii luptătorilor patrioți; cînd McWhite istorisea o anecdotă oarecare, tălmăciul își bătea joc de ocupanții americani. Iată de ce ascultătorii se încruntau, aplaudau sau rideau, umplînd de o amăgitoare satisfacție inima colonelului.

Furios la culme, McWhite a încercat să se răzbune pe localitatea fostă „model”. Dar detașamentul de represalii trimis de el n-a mai fost primit cu aplauze, ci cu focuri de armă și a trebuit să facă cale întoarsă.

De unde se vede că, oricît ar fi ei de specialiști, intervențiștii nu izbutesc să cunoască sufletul țăranelor vietnameze.

NICOLAE MINEI

SUFLETELE MODELELOR

La doisprezece kilometri nord-est de Saigon, satul Van Tru a fost decretat, în urmă cu aproape un an, „localitate model”. Cel care-i acordase răsunătorul titlu este colonelul Robert McWhite. Specializat în ceea ce americanii numesc „lupta pentru cucerirea sufletească a populației vietnameze”, McWhite a constatat, cu bucurie surprinzătoare, că țărani din Van Tru vin puhoi la conferințele sale și îl ascultă cu atenție cum laudă binefacerile intervenției militare a S.U.A.

Firește, colonelul nu cunoaște limba vietnameză și nici sătenii din „localitatea model” nu știu englezește. Astfel încît expunerile specialistului în problemele sufletești trebuiau să fie traduse, frază cu frază, de un tălmăci, originar și el din Van Tru. McWhite era pe deplin mulțumit de interpretul său, căci reacțiile auditorului corespundeau perfect textului pe care-l rostea. Cînd vorbea, de pildă, despre nenorocirile care s-ar abate asupra Vietnamului desud dacă trupele

GUERILELE ȚĂRĂNEȘTI ÎN ACȚIUNE

Țărani ecuadorieni veniți la Lima (capitala țării) în căutare de lucru

Reforma agrară, sprijin pentru a se smulge din foametea cronică, școli, spitale, o viață omenească și un viitor mai bun copiilor, — iată revendicări pentru înfăptuirea cărora luptă, cu arma în mînă, masele țărănești din diferite țări capitaliste.

Presă internațională publică numeroase relatări despre aceste lupte de guerilă ale țărănilor. Ziarul elvețian „Die Tat”, ocupîndu-se de acțiunile partizanilor din Tailanda, relevă că în nord-estul acestei țări, la granița cu Laosul și Cambodgia, activează cu îndrăzneală numeroase detașamente țărănești. Ele dau lovituri grele unităților de jandarmi și polițiști care reprimă satele unde localnicii i-au alungat pe moșieri și pe primarii corupți.

Mai mult de 25 000 de guerilieri, în marea lor majoritate țărani, acționează și în Columbia. Revista italiană „Rinascita” scrie că aceste brigăzi de partizani luptă în regiunile Gayabero, Bajo Pato, Alto Pato, Plamadras, Gaitania, în munții răsăriteni din departamentul Huila, în munții provinciilor Meta și Itendanza di Caqueta, în Marguetalia, Chaparral, Ataco, în sudul departamentului Tolima. Toate aceste ținuturi formează o suprafață totală de 100 000 km pătrați la sud-vest de capitala Bogota. În fruntea statului ma-

jor al armatei de partizani columbieni se află încercatul luptător Manuel Marulanda Velez.

În întreaga Columbia se dezvoltă o amplă mișcare de solidaritate cu țărani partizani care luptă pentru drepturile vitale ale maselor oprimate. Loviturile guerilerilor sînt rapide și distrugătoare; tactica lor se bazează pe o mare mobilitate, pe deplasarea în marșuri forțate dintr-un loc într-altul. Cu arma în mînă luptă și țărani africani rhodesieni care, pe valea fluviului Zambezi, atacă neîncetat trupele guvernului rasist; pînă la 15 septembrie, circa 200 de soldați guvernamentali au căzut în ambuscadele guerilerilor Zimbabwe (numele străvechi al poporului rhodesian).

Toate aceste acțiuni merg paralel cu intense lupte greviste. Astfel, în Chile, de aproape două săptămîni se află în grevă muncitorii agricoli de la 91 de latifundii din provincia Colchagua; în regiunea Curico acțiunile greviste au cuprins 86 de latifundii. Puternice mișcări greviste se desfășoară în Sicilia, Sardinia și o grevă pe scară națională este pregătită în întreaga Italie. Mari mișcări greviste ale țărănimii sînt de asemenea în curs în Argentina, Spania, Franța, Islanda.

P. TĂTARU

De la Jiu pîn-la Gilort

De la Jiu pîn-la Gilort
Ocolii raionul tot,
Peste ape cristaline
Și cimpii cu holde pline,
Prin desișul codrilor
Și creștele dealurilor.
La Țiceni mi se zărește
Lumină ce licărește,
De la sonda de petrol,
Unde-l dragul meu sudor.
Vino, bade, peste riu
Că sint la plivit de griu
Și-am să culeg floricele
Să fac un buchet din ele
Pentru tine și al tăi,
C-ați dat peste plan Țiței.

(Regiunea Oltenia)

Tractorul meu bine ară

Foaie verde trestioară,
Cu tractorul ar de-aseară,
Ară tractorul și-mi place
Brazdele cum mi le-ntoarce,

Arătura mea e bună
Și pe soare și pe lună.
Folcică de chiper,
Stelele pînă cînd pier
Eu trag brazde lăcuite
De lucefere poleite.
Ajută-mi, mîndră, la zor
Dacă de mine ți-e dor,
Cînd o să gătesc cu-aratul
O să-mi mulțumească satul.

(Regiunea Iași)

Dobroge, iubită mamă

Dobroge, iubită mamă,
Glasul tău cu sirg mă cheamă —
Tot mereu să înflorești
Mai frumoasă ca-n povești.
Căci prin muncă, de cu zori,
Noi te-mpodobim cu flori,
De la Dunăre la Mare
Ești frumoasă ca un soare,
Din Mamaia-n Eforie
Leagăn ești de bucurie,
Zi de zi înțineriști
Și în Mare te-oglindești,
Cu școli, fabrici, cu grădini
Și șantiere cu lumini.

(Regiunea Dobrogea)

Zi-l măi bade, din vioră,
N-o mai ține subțioară,
Vreau să chiui și să joc
Cu tăt satul la un loc
Că prin vine-mi curge loc.

Hel, badiță, știi juca,
Știi și ce e dragostea,
Dar eu vreau să fi în frunte
Și în cîmp la zile multe.

Sărăcie, sărăcie,
Ai rămas fără simbrie
Sgribulită, cocoșată,
De tot omu alungată!

Hai să-ntindem hora mare
Că e mare sărbătoare,
Zi cînd aburcăm în care
Sacii plini cu cereale.

Merge trenul din Bicz

Foaie verde de trei brazi,
Merge trenul din Bicz;
Merge trenul la Bacău
Și merg eu cu dorul tău.
Merge-un tren la timp de noapte,
Luna a rămas departe —
Și tot ies în calea lui
Stelele Stejarului;
Foaie verde foi de crini,
Tot Stejarul e-n lumini;
La fel, Piatra, Săvinești —
Țara mea, cum înflorești!
Stelele stau aninate
În uzini și în palate.
În ghirlande de lumină
Stelele se țin de mină.
Foaie, bujor înflorit
Lumina s-a răspîndit
Pe șosele și alei, —
Uite ciți lucefere,
Parcă-s floarea soarelui
În mulțimea cîmpului.
E puterea omului
Și e libertatea lui.
Bicz, Piatra, Săvinești,
Țara mea, cum înflorești!

(Regiunea Bacău)

Nu știu cum și nu știu cum
Dar mă lăsă calu-n drum
Și mă lăsă chiar așa
Drept în poartă la mindra.

Fă-ți, bade, o scară mare
Că-i popșoiul nalt pe vale,
Iar voi, țeseți saci, copile,
Că va da cinci mii de chile.

Ascultă, mindrușo, cucu
Cîntă de răsună nucu
Și-și respiră penele
Ca tine sprîncenele.

Să plantăm pădure deasă

Foaie verde foi de brazi,
Veniți, frați, cu toți azi
Să plantăm pădure deasă,
Ca aliața de mătasă
Să-mpletim cu ei
Dragi munților mei —
Să-mpletim cunună
Tot din voie bună.
Să cîntăm apoi
Cîntec din cîmpoi
Și din fluleraș —
Frumos, drăgălaș —
Și iar să horim,
Să sărbătorim
Lemnul ce-o să crească
În pădurea noastră.
Să-l facem viori
Să doinim ușor.
Și iar verde țag,
Partidului drag
Lui să-l închinăm
Slava ce-o cîntăm.

(Regiunea Suceava)

Argeș, rîu cu apă lină

Geaba, Argeșe, te-acruași
că te-am prîponit în munți
la hotar de brazi cărunți,
ca de dorul meu s-ascuți!
Te-am legat cu brîu de stei,
să te trec prin munții mei
și cu ape de oglinzi,
ceru-n brațe să-l cuprinzi.
Argeș, rîu cu apă lină,
saltă cîntec de turbină,
țara să ne-o facă grădină
cu flori mindre de lumină.
Că și eu te voi găti
tol cu floarea inimii
înflorită ca un steag
de partidul nostru drag.

★

Mă-ntreabă inima mea
partidul cum l-aș cînta.
Eu partidul cînt pe soare
c-a adus inseninare,
și pe lună și pe stele
că-nsori zilele mele,
și pe munte și pe riu
și pe dunărea de griu.
Inimă, cu tine-l cînt
cum n-am mai cîntat nicicînd!

(Regiunea Argeș)

Țara-mi este ca o floare

Cîntă rîndunica-n zare,
Țara-mi este ca o floare;
Cîntă păsărele-n zor,
Țara-mi este numai flor.
Cîntă, rîndunico, cîntă
Că toată țara te-ascultă,
Zboară-n țară-n lung și-n lat
Și spune ce am lucrat,
C-avem fabrici și uzine
Harnici muncitori în mine,
Avem fabrici și furnale,
Pe riuri hidrocentrale.

(Reg. Mureș-Autonomă Maghiară)

Mîndră-i lumea cărților

Mîndră-i lumea cărților
cu lumina filelor.
Cîte drumuri înfiripă
pentru-a gîndului aripă,
cîte zări spre om deschide
minții care va cuprinde
bobul greu al gîndului
din holda cuvîntului!

(Regiunea Ploiești)

Frunză verde de bujor,
Ani în șir am zis „al lor”,
Dar acum ne-nveselim
Că-i al nostru ce muncim.

Stejerel nalt și frumos,
Îa apleacă-ți virfu-n jos
Să mă urc pe ram vînjos
Și-și rotesc ochiu pe sat,
Să văd cîte s-au schimbat!

Mîndro, ochișorii tăi
M-au băgat în năbădăi,
Parcă-s gemeni cu ai mei
Și mă ard privind la ei.

Bucuroși cu toți sîntem

Din ai tău cuvînt, partid,
Mindre flori au răsărit,
Casele ne-au luminat
Flori cu mindru rod bogat
Bucuroși cu toți sîntem
Pentru toate cîte-avem;
Pentru viața ce-o trăim
Partidului mulțumim!

(Regiunea Crișana)

Mult mi-e dragă Hunedoara

Foaie verde viorea
Dragă mi-i Hunedoara
Cu furnale, laminoare
Vestite peste hotare.
De te duci în București,
La Bacău ori la Ploiești,
De te duci în toată țara,
Tot auzi de Hunedoara.
Hunedoară, te iubim
Și cu tine ne mindrim
C-am învățat să muncim,
Traiul să al-l fericim.

(Regiunea Hunedoara)

Din culegerile caselor creației populare

Desenele din pag. 1, 4 și
prezentarea grafică
NICĂ PETRE